

CREIXEMENT ECONÒMIC I ACTIVITAT EMPRESARIAL AL BAGES

L'Índex de Dinamisme
Empresarial 2011-2015

Cambrà de Comerç
de Manresa

Ajuntament de Manresa

Diputació
Barcelona

Àrea de Desenvolupament
Econòmic Local

Índex

Introducció

0. Resum executiu

1. Evolució de l'activitat econòmica del sector empresarial del Bages en el context de Catalunya. 2011-2015
 - 1.1. Introducció
 - 1.2. L'Índex de Dinamisme Empresarial del Bages: evolució 2011-2015

2. Especialització productiva i competitivitat del teixit empresarial del Bages

3. Conclusions

4. Annex estadístic

5. Metodologia

Introducció

Us presentem una nova edició de l'estudi "Creixement econòmic i activitat empresarial al Bages 2011-2015. L'Índex de Dinamisme Empresarial". Com sabeu, aquest document recull les principals dades econòmiques de la nostra comarca a partir dels comptes presentats per les empreses al Registre Mercantil. És, per tant, una anàlisi molt fidel de la situació del teixit econòmic del Bages i que ens confirma la recuperació que ja s'apuntava en l'anterior edició de l'estudi, després d'anys de greu crisi econòmica.

El retrat del 2015 reitera el que ja hem anat apuntant en els anys anteriors: som una comarca industrial i amb empreses altament internacionalitzades. Aquests són dos dels principals punts forts del nostre teixit econòmic que aquí queden demostrats amb xifres. El pes del Valor Afegit Brut (VAB) generat per la indústria del Bages respecte el del conjunt català és del 3,7%, mentre que en termes generals, el VAB del Bages representa l'1,78% del VAB de Catalunya, menys de la meitat que si ens fixem només en l'industrial. Pel que fa a les exportacions, i tot i que en termes generals s'està per sota de la mitjana de Catalunya, comptem amb sectors molt internacionalitzats amb nivells exportadors superiors als del conjunt català.

Com a punts febles del nostre teixit empresarial, cal destacar l'endeutament que ja hem vingut assenyalant en anteriors edicions de l'estudi. Si ens fixem en les dades financeres de les empreses, podem afirmar però que hi ha hagut importants correccions en aquest aspecte i que el procés de reducció de palanquejament continua.

De la mateixa manera, la concentració del VAB de certs sectors en unes poques empreses ha estat i continua essent una alerta que cal que tinguem en compte. Una concentració que es manifesta tant en termes de VAB com de persones ocupades i que afecta molt especialment els sectors industrials, dominats per grans empreses.

Des de la Cambra de Comerç de Manresa desitgem que aquest estudi, del qual reiterem l'exhaustivitat i la fiabilitat, serveixi de punt de partida per desenvolupar les polítiques de dinamització econòmica més adequades per al nostre territori.

Manresa, setembre del 2017

Pere Casals i Perramon

President de la Cambra de Comerç de Manresa

0. Resum Executiu

L'economia del sector empresarial del Bages representa, el 2015, prop del 2% de la del conjunt de Catalunya en les principals magnituds; 2,23% del nombre d'empreses, el 2,06% de l'ocupació i l'1,78% del Valor Afegit Brut del sector empresarial. El 2015 intensifica la tendència iniciada a final de 2013 quan l'evolució de la crisi va registrar un punt d'inflexió. Així, el nombre d'empreses continua creixent en relació a l'any anterior per segon cop (de 2007 a 2013 el nombre d'empreses queia any rere any), l'ocupació generada per aquestes empreses s'incrementa de forma més intensa que l'any anterior (+4,83%) i el valor afegit augmenta de forma rellevant en termes reals (+5,04%). En una perspectiva a més llarg termini, si prenem com a punt de partida l'any 2011, es constata que el dinamisme del sector privat de l'economia al Bages ha estat similar al del conjunt de Catalunya, tot i que amb algunes diferències. La diferència més destacada és que mentre a Catalunya el nombre d'empreses augmenta, al Bages cau. De la seva banda, l'ocupació augmenta de forma més intensa al Bages que a Catalunya i la productivitat cau en els dos àmbits territorials, però menys al Bages que a Catalunya. La combinació d'aquests tres factors dóna com a resultat que la riquesa generada pel sector empresarial del Bages, mesurada en termes de valor afegit brut, augmenta entre 2011 i 2015, de forma més intensa que al conjunt de Catalunya. Això es tradueix en què el pes de la riquesa generada pel sector privat del Bages en el conjunt de Catalunya hagi passat de representar l'1,75% el 2011 a representar l'1,78% el 2015.

Aquesta dinàmica de l'economia del Bages de 2011 a 2015 es contextualitza amb un decreixement de la població, des de 2013 la taxa de creixement registra valors negatius, i que amb les dades disponibles per a 2016 constaten una caiguda significativa dels habitants de la comarca. Aquesta davallada de la població es combina amb una reducció de l'atur registrat a partir de 2014 i que s'accentua els anys 2016 i 2017, a la vegada que es registra un augment del pes dels alumnes de secundària no obligatòria en relació als del conjunt de Catalunya al llarg del període, sobretot en el cicles formatius de grau mitjà i, en menor mesura, dels de grau superior.

La desagregació de l'IDE del Bages en els seus tres components estructurals bàsics (nombre empreses, dimensió empresarial i productivitat) permet observar que l'augment del VAB l'exercici 2015 en relació al 2014 es produeix a partir de l'increment de la dimensió empresarial, del nombre d'empreses i, en menor mesura, de la productivitat. En una perspectiva a més llarg termini, des de 2011 el Bages mostra un dinamisme més gran que al conjunt de Catalunya que s'explica per un major creixement de la grandària empresarial, una menor caiguda de la productivitat i una reducció del nombre d'empreses, mentre que al conjunt de Catalunya el nombre d'unitats empresarials augmenta.

En relació als sectors productius, entre 2011 i 2015 el VAB dels mateixos evoluciona de forma més positiva al Bages que al conjunt de Catalunya en tots ells llevat del sector de la construcció. Aquesta dinàmica es manté entre 2014 i 2015.

D'altra banda i des d'una perspectiva més micro en relació a les empreses del Bages obtenim els següents resultats:

- El 8,7% de les empreses bagenques exporten (davant del 9,1% registrat el 2014 i el 9,8% registrat el 2013). Aquesta tendència decreixent no és preocupant, doncs és conseqüència de la creació de noves empreses que encara no accedeixen a mercats exteriors, doncs les que ja exportaven ho segueixen fent. El registre del Bages se situa per sota el del conjunt de Catalunya (10,3%) tot i que augmenta fins al 21,7% si fem esment només al sector industrial. Per sectors, destaquen el material de transport, la indústria química, el tèxtil, cuir i confecció, la indústria alimentària, les indústries extractives no energètiques, i, finalment, la metal·lúrgia, maquinària i material elèctric (45,8%, 45,8%, 28,9%, 24,7%, 22,7% i 21,0% d'empreses exportadores, respectivament).
- En relació a la seva situació financera, prenent com indicador la taxa d'endeutament, el valor mitjà passa del 61,0% el 2008 al 47,7% el 2015 i la mediana, passa del 67,7% al 56,5% entre 2008 i 2015, el que indica que hi ha hagut importants correccions en aquest aspecte i que el procés de reducció de palanquejament continua. No obstant, encara hi ha un 25% d'empreses se situaven amb un endeutament per sobre el 81% i aquest paràmetre s'ha reduït molt poc els darrers anys.

Com en les altres edicions de l'informe ja s'ha posat de manifest, una de les característiques del teixit empresarial de la comarca és la forta concentració de l'activitat productiva que presenten els sectors d'activitat industrial en la mesura que el pes de les cinc primeres empreses en el VAB sectorial arriba a assolir el 88,7% del total en el cas de les l'energia, gas, aigua i reciclatge però també se situa en una quota molt elevada en el cas dels serveis financers, asseguradores i lloguers (78,8%). Menor concentració, tot i que sigui per sobre del 40% s'observa en el cautxú, fusta i altres indústries (47,1%), en les indústries extractives no energètiques (46,9%), en les indústries químiques (45,4%), el material de transport (45,0%), en el tèxtil, cuir i confecció (44,5%) i en el transport i comunicacions (41,1%). En relació a l'evolució temporal d'aquestes elevades concentracions, la tendència observada entre 2011 i 2015 és que en la majoria de sectors en què aquesta ja és alta, augmenta, però també hi ha un elevat grau de variació en els diferents exercicis en aquests sectors que depèn molt dels resultats obtinguts per l'empresa amb més pes sectorial més elevat.

Complementàriament, si mesurem concentració en termes de persones ocupades, els resultats que obtenim són similars als observats en base al VAB i el pes de les cinc primeres empreses sobre el total d'ocupats a la mateix branca d'activitat registra valors molt elevats en els sectors industrials. Així, tots els sectors industrials se situen amb una concentració per sobre la mitjana del Bages (19,5%). Les cinc primeres empreses de l'energia, gas, aigua i reciclatge representen un pes del 72,9%, les de les indústries extractives no energètiques un pes del 60,1% de l'ocupació sectorial, les del material de transport el 58,1% i les de les indústries químiques del 50,5%. Per sota del 50%, la concentració també és elevada en la indústria alimentària (40,5%), en el cautxú, fusta i altres indústries (39,3%), en la indústria del paper i arts gràfiques (38,5%) i en els altres serveis a les empreses (35,7%).

1. Evolució de l'activitat econòmica del sector empresarial del Bages en el context de Catalunya. 2011-2015

1.1. Introducció

El sector empresarial del Bages està integrat per un total d'11.313 empreses que, el 2015, ocupaven a 51.739 persones i van generar 2.740 milions d'euros de Valor Afegit Brut (VAB). Aquestes xifres situen el pes del sector empresarial de la comarca al voltant del 2% de Catalunya en les principals magnituds: 2,23% d'empreses, 2,06% de l'ocupació i 1,78% del VAB generat pel sector empresarial.

Empreses, ocupats i Valor Afegit Brut del sector privat al Bages. 2011-2015

Nombre d'empreses i de persones ocupades, VAB en milions d'Euros constants del 2015 i costos laborals unitaris en remuneració mitjana per assalariat sobre productivitat per ocupat

	Valors absoluts					Variació	
	2011	2012	2013	2014	2015	15-11 ¹	15-14
Principals agregats							
Empreses	11.389	10.711	10.688	10.929	11.131	-0,57%	1,85%
Ocupats	50.074	47.743	48.089	49.354	51.739	0,82%	4,83%
VAB cf	2.676,957	2.569,122	2.520,244	2.608,739	2.740,222	0,59%	5,04%
Ratis de síntesi							
VAB per empresa (1.000 €)	235,0	239,9	235,8	238,7	246,2	1,16%	3,14%
Ocupats per empresa	4,40	4,46	4,50	4,52	4,65	1,40%	2,93%
Productivitat (1.000 €)	53,5	53,8	52,4	52,9	53,0	-0,23%	0,20%
Costos Laborals Unitaris	0,63	0,64	0,67	0,64	0,62	-0,57%	-3,69%
	% sobre Catalunya / Catalunya = 100					Canvi (pp)	
	2011	2012	2013	2014	2015	15-11	15-14
Principals agregats							
Empreses	2,29%	2,26%	2,27%	2,26%	2,23%	-0,06	-0,03
Ocupats	2,04%	2,03%	2,06%	2,06%	2,06%	0,03	0,01
VAB cf	1,75%	1,74%	1,73%	1,76%	1,78%	0,03	0,03
Ratis de síntesi							
VAB per empresa (1.000 €)	76,49	76,88	76,01	77,68	79,86	3,37	2,18
Ocupats per empresa	88,95	89,81	90,70	90,88	92,39	3,44	1,50
Productivitat (1.000 €)	85,99	85,60	83,80	85,47	86,44	0,45	0,97

1. Taxa anual acumulativa 2011-2015.

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC i Anuari de la Pime Catalana 2017.

Una perspectiva de l'evolució temporal de les principals magnituds econòmiques del Bages, permet observar que a 2015 es consolida la tendència iniciada entre 2013 i 2014 en què es començava a entreveure la sortida de la crisi. Així, 2015 és el segon exercici en què, conjuntament, augmenta el nombre d'unitats empresarials (+1,85%), incrementa el VAB (+5,04%) i creix l'ocupació de forma rellevant (+4,83%). Tot i aquesta evolució positiva de les magnituds, el balanç de les dades entre el període inicial i final del quinquenni mostra que el resultats encara són negatius pel que fa al nombre d'unitats empresarials. En termes de taxa interanual acumulativa, entre 2011 i 2015, el nombre d'empreses cau d'un -0,57% (d'11.389 el 2011 a 11.313 el 2015). Per contra, l'ocupació generada per aquestes empreses evoluciona de forma positiva, d'un +0,82% (de 50.074 ocupats el 2011 a 51.739 el 2015) i el valor afegit observa un moderat augment del +0,59% anual entre 2011 i 2015.

Amb tot, destaca que l'evolució d'aquestes variables és una mica diferent al Bages que al conjunt de Catalunya. A Catalunya el nombre d'empreses es mantén pràcticament igual entre 2011 i 2015 (+0,07% en taxa acumulativa), l'ocupació d'aquestes va créixer una mica menys que al Bages (+0,51% en taxa acumulativa) igual que el valor afegit generat per les mateixes (+0,14%).

Al superposar la dinàmica del Bages amb la del conjunt de Catalunya s'observa que entre 2011 i 2015, el Bages perd pes en unitats empresarials, i en canvi, en guanya en termes d'ocupació i en termes de VAB generat. En el mateix sentit, si mirem l'evolució de 2015 en relació a un any enrere, el pes del Bages es redueix en empreses i n'augmenta en ocupació i en generació de riquesa en el conjunt de Catalunya (de forma molt moderada en tots els casos).

D'altra banda, entre 2014 i 2015, el major increment del VAB generat (+5,04%) que del nombre d'empreses (+1,85%) i que de l'ocupació (+4,83%) té com a conseqüència una augment de la productivitat de les empreses de la comarca (+0,02%, de 52.900 euros per ocupat el 2014 a 53.000 euros per ocupat el 2015), l'augment del valor afegit generat per cadascuna de les unitats empresarials (+3,14%, de 238.700 euros per empresa el 2014 a 246.200 euros per empresa el 2015). En el mateix sentit, la dimensió mitjana de les empreses augmenta en passar de 4,52 ocupats per empresa el 2014 a 4,65 ocupats per empresa el 2015 (+2,93%).

Finalment, les darreres dades disponibles per al Bages apunten que l'exercici de 2016, el nombre d'unitats empresarials es redueix lleugerament i l'ocupació creix de forma més moderada que a 2015. Així, la tendència indica una pèrdua del dinamisme en la creació de noves unitats empresarials i un augment de la dimensió empresarial. Amb aquesta perspectiva, el principal repte de les empreses del Bages s'hauria de fixar en mantenir un creixement sostenible, en el sentit de seguir creant ocupació, però que aquesta mantingui o millori els nivells de productivitat per ocupat (les incorporacions de personal a les empreses s'haurien de traduir en una generació de riquesa similar a la dels antics ocupats). Per part de les administracions l'estímul s'hauria de centrar en la creació de noves unitats empresarials per augmentar el seu estoc.

De cara al futur immediat, el context macroeconòmic és positiu amb algunes incerteses, en el sentit de que hi ha elements positius i d'altres de negatius. El crèdit, tot i que de forma selectiva, segueix disponible per a algunes activitats del sector productiu i el seu cost es manté baix. En relació a l'energia, pel que fa als derivats del petroli, factors geopolítics fan que els preus se situïn per sobre els de l'any anterior, tot i que la previsió sigui a mantenir-se estables en els nivells actuals. En canvi, en relació a l'electricitat, la política energètica continua sense estar orientada a millorar la competitivitat de les empreses, i el preu continua sent dels més alts de la Unió Europea pel petits i mitjans consumidors. També en sentit negatiu sembla que la cotització de l'euro en relació al dòlar tendeix a augmentar el que incidirà de forma negativa en

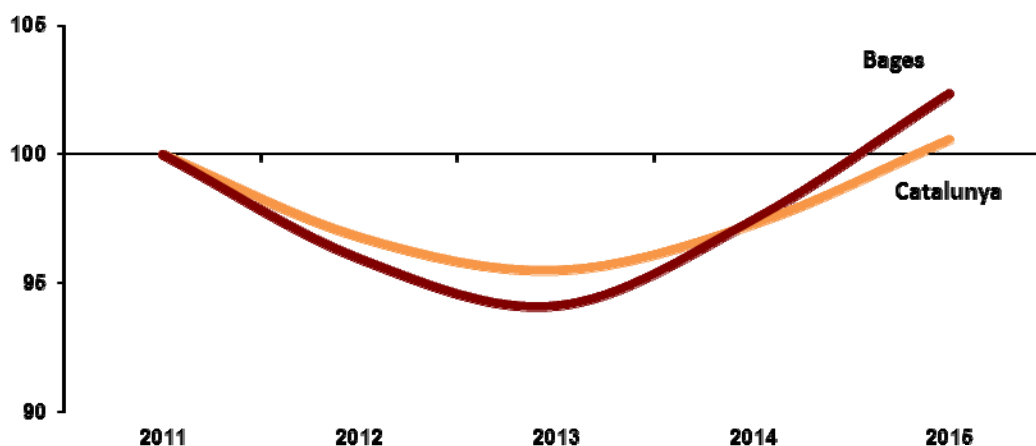
les exportacions que directe o indirectament es dirigeixen fora de l'àrea euro. En aquest context, la creació d'ocupació es consolida i, encara que la taxa d'atur encara registra uns nivells massa elevats, això pot incentivar la demanda interna. Finalment, tot i la millora de la conjuntura econòmica, el deute públic continuen molt alt, la qual cosa és una amenaça pel cas que els tipus d'interès s'encareixin.

1.2. L'Índex de Dinamisme Empresarial del Bages: evolució 2011-2015

La dinàmica del sector empresarial del Bages a partir de 2011 i fins a 2015 queda sintetitzada en l'Índex de Dinamisme Empresarial (IDE) del Bages que permet obtenir una mesura d'evolució del Valor Afegit Brut (VAB) comparable amb la mitjana catalana. Tal i com s'explica amb major detall en l'apartat de metodologia, aquest indicador s'obté a partir de l'agregació de tres tipologies fonamentals de components (empresarials, estructurals i sectorials) de tal manera que permet avançar en una doble direcció d'anàlisi. En primer lloc permet observar aquells factors que determinen la posició cíclica de l'activitat empresarial de la comarca en un període determinat. En segon terme, ajuda a identificar aquells elements que expliquen el diferencial de creixement amb la mitjana catalana i, per tant, les principals especificitats de l'economia comarcal.

El Gràfic 1, que recull l'evolució de l'IDE del Bages i de Catalunya per al període 2011-2015, evidencia una dinàmica similar en els dos àmbits geogràfics, tot i que amb un resultat final millor per al Bages que per al conjunt de Catalunya. Al Bages, la caiguda de l'IDE es produeix de forma més intensa entre 2012 i 2013 quan flexiona i repunta de forma més accelerada entre 2014 i 2015. En canvi, a Catalunya s'observa que entre 2012 i 2013, la caiguda no és tant accentuada, a un ritme més moderat i també s'observa que l'IDE repunta a 2014 i 2015, de forma menor que al Bages. Tot i els diferents ritmes de caiguda i creixement, el balanç del quinquenni és positiu al Bages i, no tant a Catalunya.

Gràfic 1
Índex de Dinamisme Empresarial (IDE) del Bages i de Catalunya. 2011-2015
Valor exercici 2011 = 100

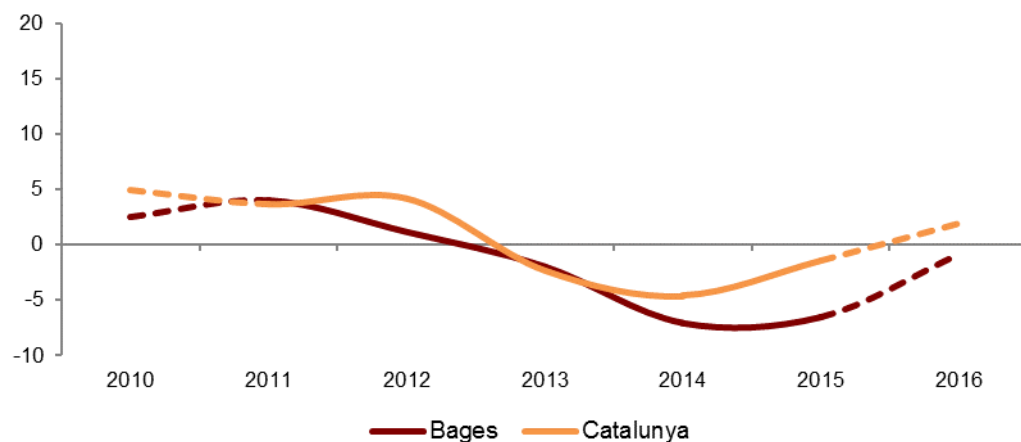
Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC

Aquesta evolució del dinamisme empresarial del Bages en relació amb la mitjana catalana s'ha de contextualitzar i complementar a partir d'altres indicadors. En relació a la població, el pes del Bages* se situa observa una tendència decreixent., del 2,47% del 2011 al 2,43% del 2016. Així, s'observa que a partir de 2010 el creixement de la població és menor al Bages que a Catalunya, situació que s'accentua a 2012. Entre 2013 i 2016, la taxa de creixement és negativa al Bages. De la seva banda, la dinàmica de l'atur registrat (gràfic 3) mostra que aquest se situa en nivells molt elevats entre 2010 i 2013 quan assoleix el màxim i comença a reduir-se de forma moderada el 2014 i, ja més accentuada entre 2015 i 2017. En relació al conjunt de Catalunya els aturats al Bages se situen per sobre el 2,5% del total d'aturats catalans fins a 2012, i a partir de 2013 el percentatge es va reduint any rere any fins a situar-se en el 2,45% (març de 2017). A partir de les dades d'evolució de la població i de les disponibles d'ocupació es pot pensar que la reducció de l'atur és conseqüència, d'una banda, de la creació de llocs de treball, però també, d'una disminució de la població activa a la comarca.

La recuperació que s'apunta, per consolidar-se, s'hauria de fonamentar a partir d'activitats de més valor afegit, de la millora de la competitivitat de les empreses i de la sortida a mercats exteriors. Per això, cal comptar amb recursos humans amb nivells de qualificació suficients i adequats. En aquest sentit, les dades del curs 2014-2015 (gràfic 4), que recull el pes dels alumnes de secundària no obligatòria del Bages sobre Catalunya mostra una avenç en relació a anys anteriors pel que fa al batxillerat (els alumnes del Bages passen de representar el 2,42% del conjunt de Catalunya el curs 2010-2011 a representar-ne el 2,54% el curs 2014-2015). En el mateix sentit, però de forma més intensa, evoluciona el nombre d'alumnes matriculats a cicles formatius de grau mitjà, del 2,83% del conjunt de Catalunya el curs 2010-2011 a representar-ne el 3,27% el curs 2014-2015. En relació als cicles formatius de grau superior, després d'observar una tendència decreixent pel que fa al seu pes en relació als alumnes de Catalunya entre el curs 2010-2011 i el 2012-2013, repunten el curs 2014-2015 per situar-se en el 2,11 del total d'alumnes. El detall de tipus d'estudi de la secundària no obligatòria (gràfic 5) indica que els estudis de batxillerat se situen en el 42% del total d'aquests el curs 2014-2015. Al llarg de la sèrie s'observa que el pes dels estudiants de cicles formatius al Bages és similar al del Catalunya, però amb la diferència que al Bages els alumnes que cursen cicles formatius de grau superior se situen, en termes relatius per sota dels del conjunt de Catalunya i com a contrapartida la proporció és més elevada en els cicles de grau mitjà.

* Nota: D'acord amb la Llei 4/2015, de creació de la comarca del Moianès, els municipis de Moià, Calders, Monistrol de Calders i Sta Maria d'Oló, passen de la comarca del Bages al Moianès. En relació a les dades de població, per tal de no distorsionar la sèrie, els anys 2015 i 2016 hem afegit a la població del Bages els habitants dels municipis que actualment formen part de la comarca del Moianès. En relació a l'atur registrat, per tal de no distorsionar la sèrie, els anys 2016 i 2017 hem afegit als aturats del Bages els dels municipis que actualment formen part de la comarca del Moianès.

Gràfic 2
Taxa de creixement de la població al Bages i a Catalunya. 2010-2016
Taxa de creixement en tants per mil habitants

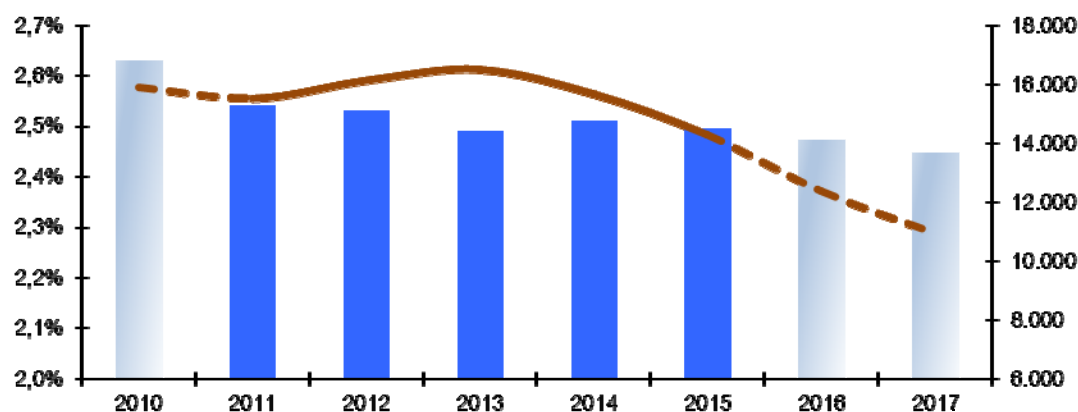

Font: Idescat. Padró municipal d'habitants. Xifres oficials d'habitants.

Nota: per tal de no distorsionar la sèrie, els anys 2015 i 2016 hem afegit a la població del Bages els habitants dels municipis que actualment formen part de la comarca del Moianès

o

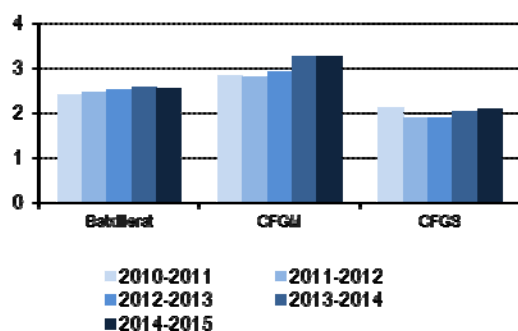
Gràfic 3
Atur registrat i pes de l'atur registrat del Bages sobre el total de Catalunya 2010-2017
Escala esquerra: Percentatge aturats registrats al Bages sobre Catalunya (Barres)
Escala dreta: persones aturades registrades al Bages (Línia)

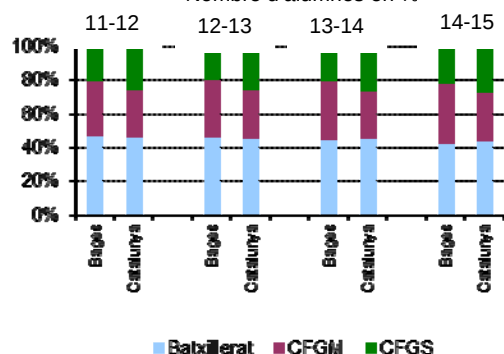
Font: Idescat

Nota: per tal de no distorsionar la sèrie, els anys 2016 i 2017 hem afegit als aturats del Bages els dels municipis que actualment formen part de la comarca del Moianès

Gràfic 4
Pes dels alumnes de secundària no obligatòria del Bages sobre Catalunya
Nombre d'alumnes en %

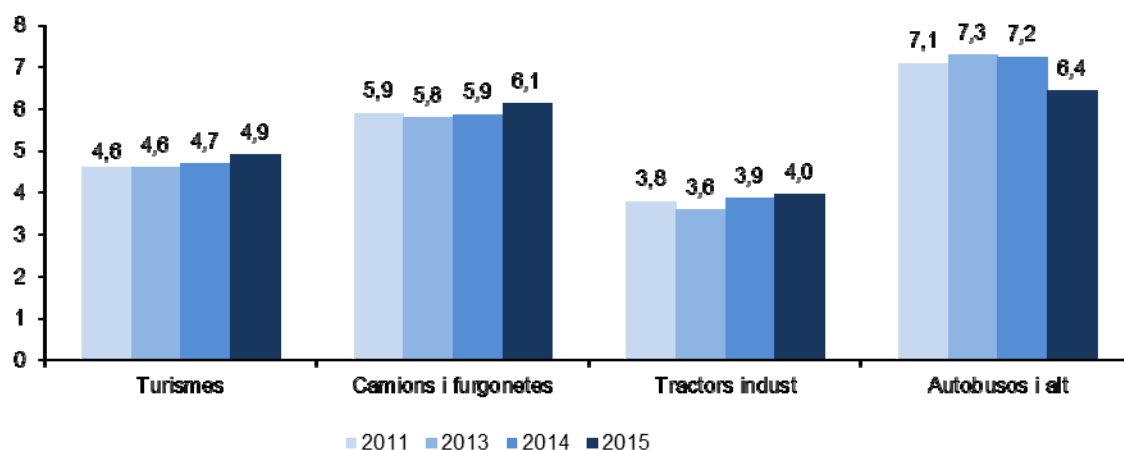
Gràfic 5
Pes de cada tipus d'estudi sobre el total de secundària no obligatòria
Nombre d'alumnes en %

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

De la seva banda, el 2015 el pes del parc de vehicles al Bages sobre el conjunt de Catalunya continua essent elevat i registra augments. El percentatge de turismes del Bages sobre el total de Catalunya se situa en el 4,9% el 2015, el de camions i furgonetes assoleix el 6,1%, el de tractors industrials se situa en el 4,0% i el d'autobusos i altres en el 6,4%. De tota manera, com ja havíem posat de manifest en anteriors informes, tot apunta a l'efecte del gran nombre de matriculacions al municipis bagencs de Rajadell i d'Aguilar de Segarra, on l'impost de circulació és particularment baix, la qual cosa provoca un clar biaix a l'alça en aquest indicador (el 2015 el 27,8% dels 239.949 vehicles del Bages estaven matriculats a Aguil·lar de Segarra i el 19,6% a Rajadell, davant del 20,1% de Manresa).

Gràfic 6
Pes del parc de vehicles del Bages sobre Catalunya. 2011-2015
Dades en %

Font: IDESCAT.

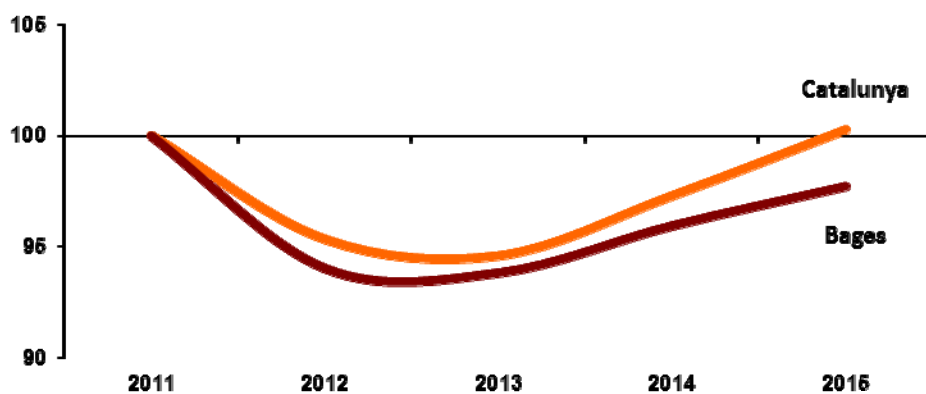
La desagregació de l'IDE del Bages en els seus tres components estructurals bàsics (nombre empreses, dimensió empresarial i productivitat) permet observar al Gràfic 7 que l'augment del VAB l'exercici 2015 en relació al 2014 (+5,04%) es produeix a partir de l'augment de la dimensió de les empreses (2,9%), de l'augment del nombre d'empreses (+1,8%) i, en menor mesura de l'augment de la seva productivitat (+0,2%).

En una perspectiva a més llarg termini, des de 2011 i en relació al conjunt de Catalunya, al Bages, la variació del nombre d'empreses, l'evolució de la seva dimensió i de la seva productivitat observen un comportament diferent. El Bages observa un dinamisme més gran (+2,4% davant del +0,6% a Catalunya), conseqüència d'un major creixement de la dimensió empresarial (5,7% davant l'1,8%), una menor caiguda de la productivitat (-0,9% davant el -1,4%) malgrat la caiguda del nombre d'empreses (-2,3% mentre a Catalunya augmenten lleugerament (0,3%).

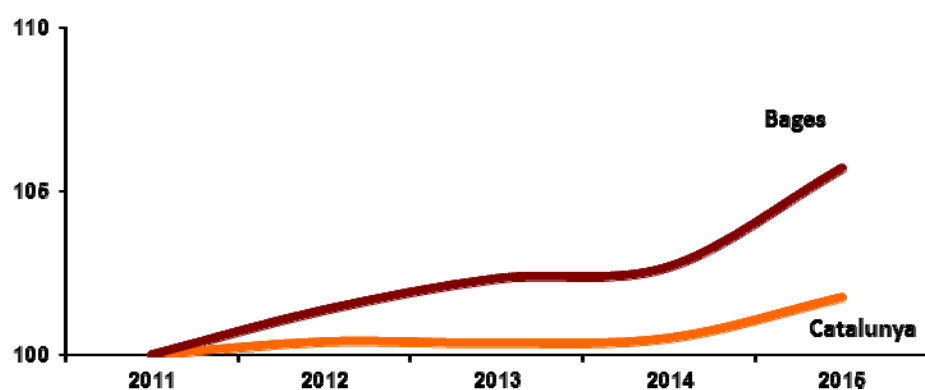
Gràfic 7
Evolució dels components estructurals de l'Índex de Bages i de Catalunya
2011-2015

Valor exercici 2011 = 100

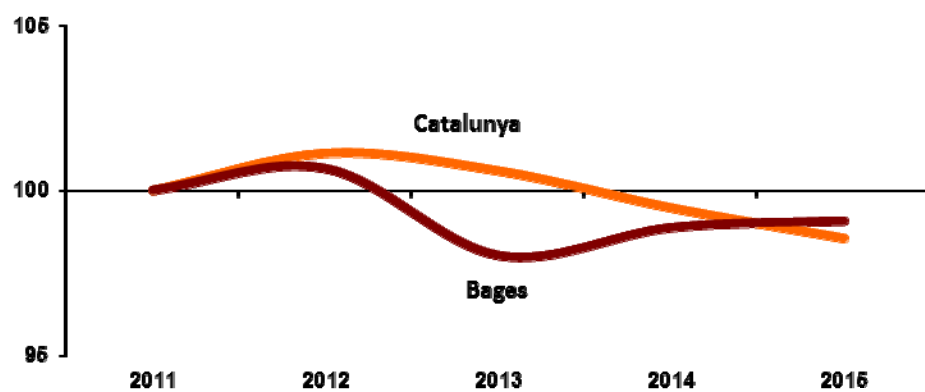
Empreses

Dimensió empresarial

Productivitat

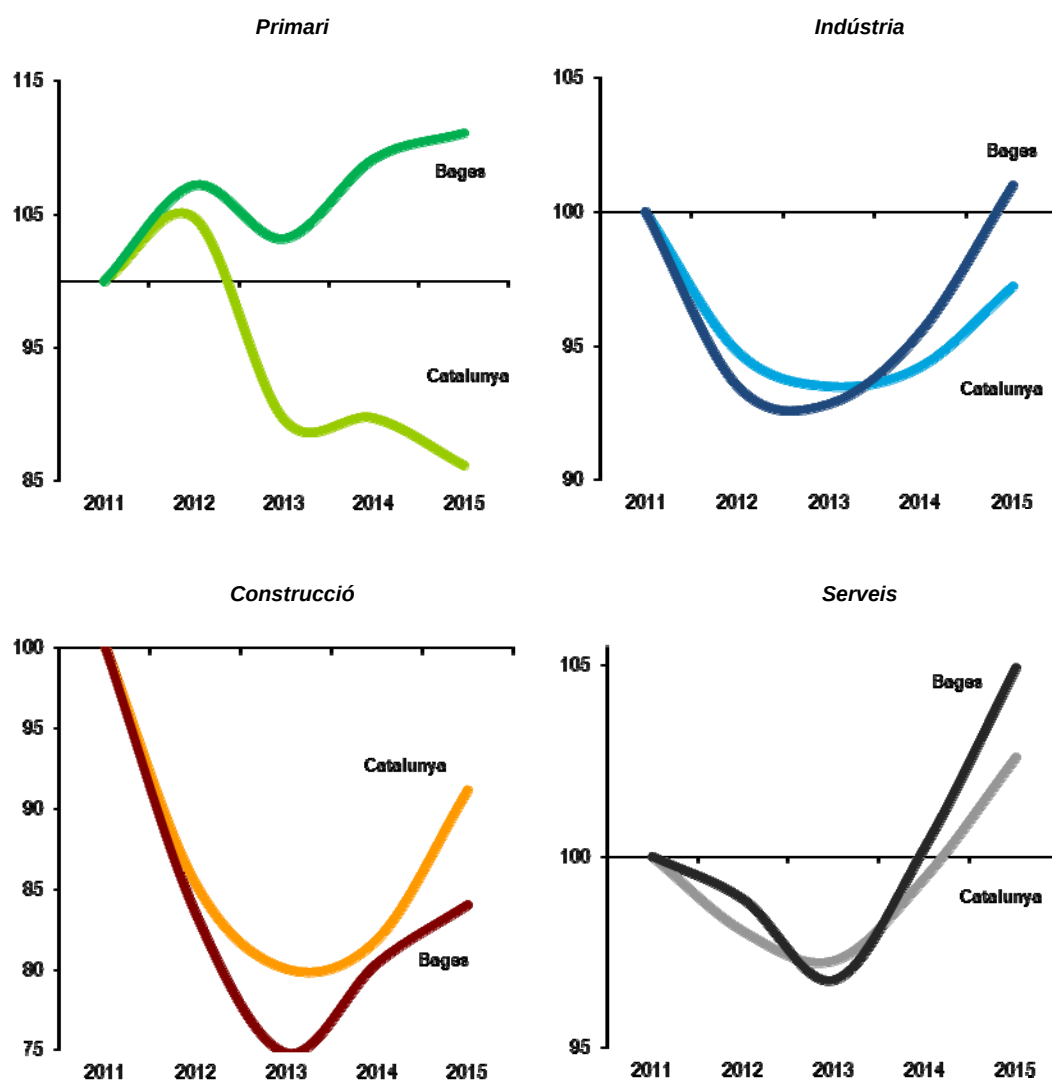

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC

L'evolució dels components sectorials de l'Indicador de dinamisme empresarial permet obtenir una tercera línia d'anàlisi que explica evolució més positiva del Bages en el període 2011-2015 que al conjunt de Catalunya. En aquest sentit, s'observa que l'evolució de generació de riquesa entre 2011 i 2015 té signe positiu en tots els sectors llevat de la construcció (Gràfic 8).

Gràfic 8
Evolució dels components sectorials de l'Índex de Dinamisme Empresarial 2011-2015

Valor exercici 2011 = 100

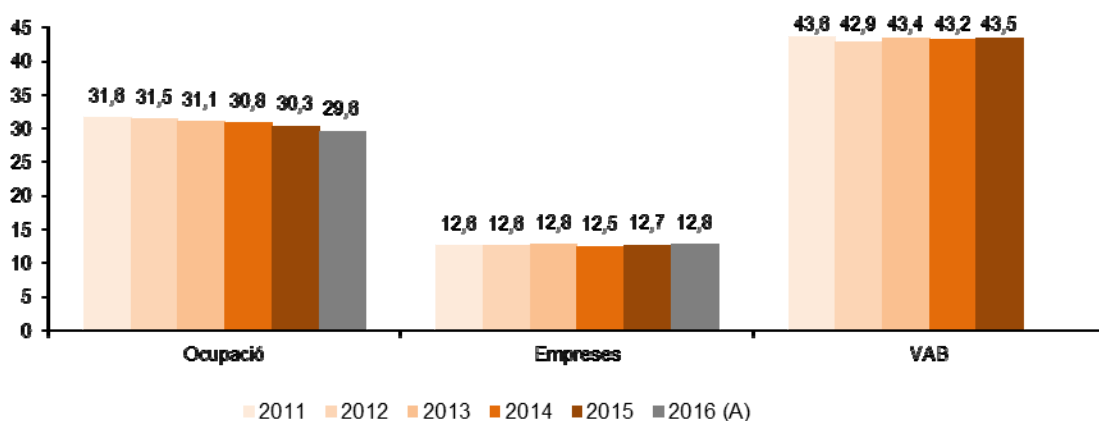

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC

Indústria

Els resultats del sector industrial del Bages presenten entre 2011 i 2015 una dinàmica positiva mentre que en el seu conjunt és negativa a Catalunya. Així, la tendència és similar en els dos àmbits sectorials, però més accentuada al Bages que a Catalunya, tant en el període de caiguda (fins a 2013) com en el creixement. (de 2013 a 2015).

Gràfic 9
Pes de la indústria al Bages. 2011-2016
Percentatge sobre el total del Bages

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC

En relació al pes de la indústria al Bages (gràfic 9) les dades mostren una certa estabilitat, tot i que amb dinàmiques diferenciades pel que fa a l'ocupació, el nombre d'empreses i la riquesa generada. Així, la tendència des de 2011 ha estat la de disminuir el seu pes en l'ocupació, augmentar-lo pel que fa al nombre d'empreses i mantenir-lo pel que fa a la generació de VAB.

Amb tot, el comportament dels diferents subsectors no ha estat homogènia. Així, destaquen les empreses de les indústries químiques i de les indústries alimentàries que guanyen pes en tots els paràmetres. De la seva banda, les empreses de la metal·lúrgia, maquinària i material elèctric guanyen pes en termes d'ocupació i de nombre d'empreses. Els altres subsectors industrial perden pes en tots els paràmetres.

Guanys i pèrdues de pes dels sectors industrials al Bages en termes d'ocupació, d'empreses i de Valor Afegit Brut. 2011-2015

Nombre d'ocupats, nombre d'empreses i euros constants

	Ocupació	Empreses	VAB
Energia, gas i aigua i reciclatge	perd pes	perd pes	perd pes
Indústries extractives no energètiques	perd pes	perd pes	perd pes
Indústries químiques	guanya pes	guanya pes	guanya pes
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	guanya pes	guanya pes	perd pes
Material de transport	perd pes	perd pes	guanya pes
Indústria alimentària	guanya pes	guanya pes	guanya pes
Indústria tèxtil, cuir i confecció	perd pes	perd pes	perd pes
Indústria del paper i arts gràfiques i edició	perd pes	perd pes	perd pes
Cautxú, fusta i altres indústries	perd pes	perd pes	perd pes

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC

Tenint en compte la dinàmica més recent, de 2014 a 2015, l'evolució del sector industrial al Bages aporta una perspectiva de com està afectant la recuperació econòmica als diferents subsectors industrials. Així, la indústria química i el cautxú, fusta i altres indústries guanyen pes en termes d'ocupació, empreses i generació de riquesa. La indústria tèxtil, cuir i confecció la indústria del paper i arts gràfiques i edició guanyen pes en termes d'ocupació i VAB. El Material de transport guanya pes en termes de VAB i la metal·lúrgia, maquinària i material elèctric en guanya en termes d'ocupació.

Guanys i pèrdues de pes dels sectors industrials al Bages en termes d'ocupació, d'empreses i de Valor Afegit Brut. 2014-2015

Nombre d'ocupats, nombre d'empreses i euros constants

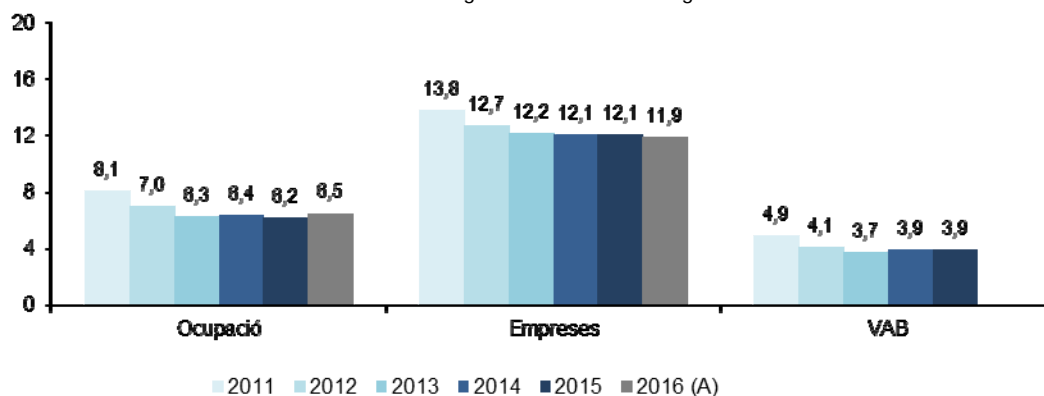
	Ocupació	Empreses	VAB
Energia, gas i aigua i reciclatge	perd pes	perd pes	perd pes
Indústries extractives no energètiques	perd pes	perd pes	perd pes
Indústries químiques	guanya pes	guanya pes	guanya pes
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	guanya pes	perd pes	perd pes
Material de transport	perd pes	perd pes	guanya pes
Indústria alimentària	perd pes	perd pes	perd pes
Indústria tèxtil, cuir i confecció	guanya pes	perd pes	guanya pes
Indústria del paper i arts gràfiques i edició	guanya pes	perd pes	guanya pes
Cautxú, fusta i altres indústries	guanya pes	guanya pes	guanya pes

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC

Construcció

Després de la caiguda de l'activitat productiva en la construcció, a partir de 2014 sembla que s'entra en una fase de, com a mínim, estabilitzar el seu pes en l'economia de la comarca. Així el seu pes en el VAB comarcal es manté a 2015 en el mateix pes que a 2014 (3,9%). El pes en l'ocupació se situa en el 6,2% el 2015 i apunta a créixer fins el 6,5% en l'avanç de 2016. Finalment, en relació al nombre d'empreses, aquest es manté en el 12,1% el 2015, però en sentit contrari que l'ocupació l'avanç per a 2016 ens indica una lleugera davallada fins l'11,9%.

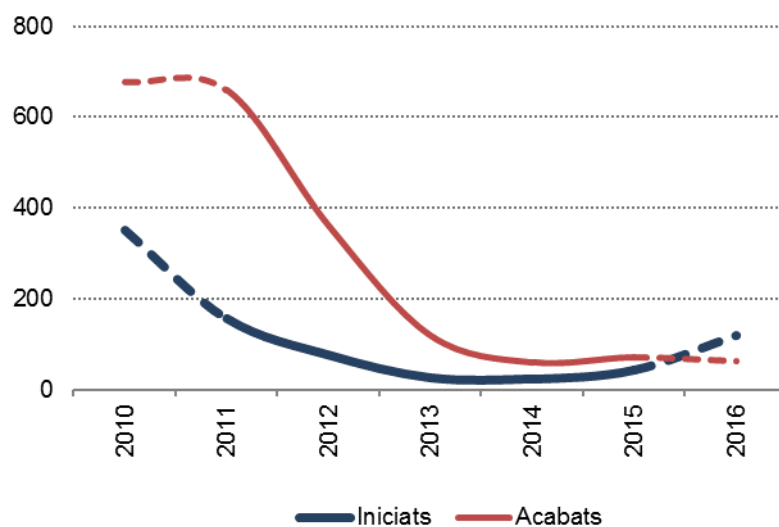
Gràfic 10
Pes de la construcció al Bages. 2011-2016
Percentatge sobre el total del Bages

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC

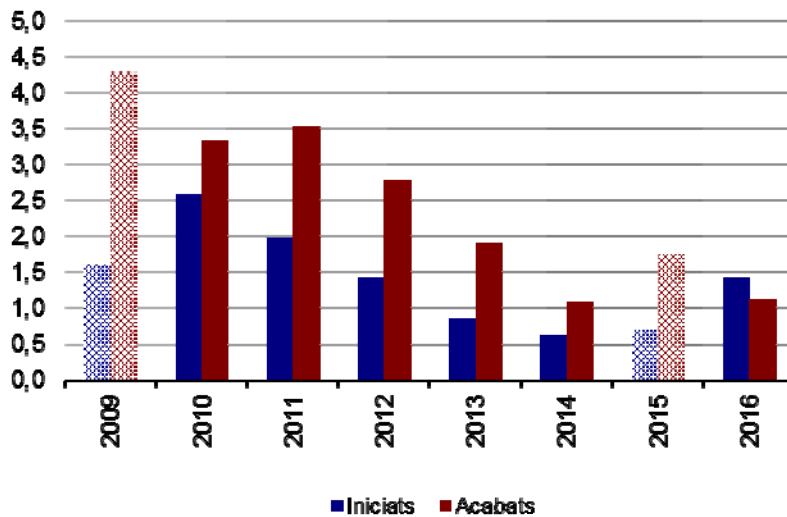
Part de l'activitat del sector de la construcció queda reflectida en l'evolució dels habitatges iniciats i acabats (gràfics 11 i 12). En els mateixos es pot observar que el 2010 s'iniciaven 350 habitatges. A partir d'aquell any els habitatges iniciats es redueixen fins als 24 de 2014 per repuntar el 2015 i de forma més intensa el 2016 (43 i 118, respectivament). De la seva banda, els habitatges finalitzats, passen de 677 el 2010 a 61 el 2014 i repuntar a 70 el 2015 per tornar a caure a 62 el 2016. Si ens fixem en el pes que representen els habitatges iniciats i acabats al Bages sobre el total dels iniciats i acabats a Catalunya observem els acabats passen de representar el 3,34% el 2010 al representar l'1,12 el 2016. Pel que fa als habitatges iniciats aquests observen una dinàmica de pèrdua de pes similar en passar de l'2,59% el 2010 al 0,70% el 2015, tot i que hi ha una certa recuperació el 2016 (1,42%).

Gràfic 11
Habitatges iniciats i acabats al Bages. 2010-2016
Nombre d'habitatges

Font: Departament de Territori i Sostenibilitat. Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana.

Gràfic 12
Pes dels habitatges iniciats i acabats al Bages sobre el total de Catalunya. 2010-2016
Percentatge

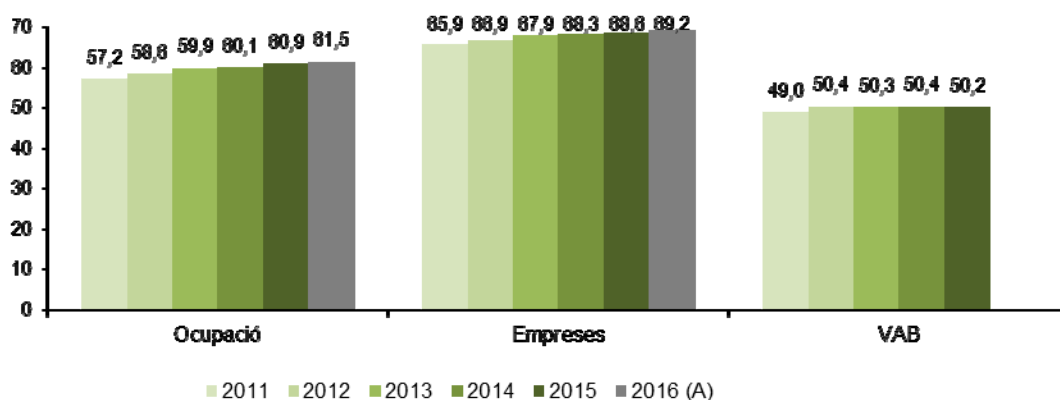
Font: Departament de Territori i Sostenibilitat. Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana.

Serveis

El component de serveis de l'IDE del Bages revela una evolució negativa entre 2011 i 2013, per recuperar-se de forma intensa el 2014 i 2015, un dibuix similar al dels serveis del conjunt de Catalunya per al conjunt del quinquenni. L'evolució del sector es caracteritza per una repuntada en la dimensió empresarial el 2015 (4,13 ocupats per empresa) després de l'estabilitat observada els anys anteriors, un augment del nombre d'empreses i una disminució de la productivitat el darrer any. En relació al conjunt de l'economia comarcal, les empreses del terciari han guanyat pes en termes d'ocupació (57,2% el 2011 i 61,5% el 2016), en termes de nombre d'empreses (65,9% el 2011 i 68,2% el 2016) i una certa estabilitat en relació al pes del valor afegit (del 49,0% el 2011 al 50,2% el 2015).

Pel que fa a l'evolució més recent, entre 2014 i 2015, es caracteritza per un moderat augment del VAB sectorial que ve determinat per un lleuger increment del nombre d'empreses (de 7.468 el 2014 a 7.634 el 2015), un augment de la seva dimensió mitjana (de 3,97 a 4,13 ocupats per empresa), i una caiguda de la seva productivitat (-1,4%).

Gràfic 13
Pes dels serveis al Bages. 2011-2015
Percentatge sobre el total del Bages

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC

Amb tot, el terciari engloba sectors tant dispars com el comerç, la logística i el transport, els serveis personals, l'hoteleria, serveis financers i d'assegurances i serveis a les empreses. Això fa que l'evolució del conjunt del sector no hagi estat homogeni. En aquest sentit, entre 2011 i 2015, el comerç i reparacions, la hoteleria i restauració i Serveis financers, asseguradores i lloguers guanyen pes tant en termes d'ocupació, com de nombre d'empreses i de creació de Valor Afegit Brut. De la seva banda, els altres serveis a les empreses i els altres serveis a les persones guanyen pes en termes d'empreses i de persones.

Guanys i pèrdues de pes dels sectors de serveis al Bages en termes d'ocupació, d'empreses i de Valor Afegit Brut. 2011-2015

Nombre d'ocupats, nombre d'empreses i euros constants

	Ocupació	Empreses	VAB
Comerç i reparacions	guanya pes	guanya pes	guanya pes
Hoteleria i restauració	guanya pes	guanya pes	guanya pes
Transport i comunicacions	perd pes	perd pes	perd pes
Serveis financers, asseguradores i lloguers	guanya pes	guanya pes	guanya pes
Altres serveis a les empreses	guanya pes	guanya pes	perd pes
Altres serveis a les persones	guanya pes	guanya pes	perd pes

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC

En relació a l'evolució més recent, de 2014 a 2015, hi ha algunes diferències, doncs només els serveis financers, asseguradores i lloguers guanyen pes en tots els paràmetres observats. De la seva banda, el comerç i reparacions i l'hoteleria i restauració guanyen pes en termes de nombre d'empreses i VAB, el altres serveis a les empreses en termes d'ocupació i nombre d'empreses i els altres serveis a les persones només guanyen pes en termes d'ocupació.

Guanys i pèrdues de pes dels sectors de serveis al Bages en termes d'ocupació, d'empreses i de Valor Afegit Brut. 2014-2015

Nombre d'ocupats, nombre d'empreses i euros constants

	Ocupació	Empreses	VAB
Comerç i reparacions	perd pes	guanya pes	guanya pes
Hoteleria i restauració	perd pes	guanya pes	guanya pes
Transport i comunicacions	perd pes	perd pes	perd pes
Serveis financers, asseguradores i lloguers	guanya pes	guanya pes	guanya pes
Altres serveis a les empreses	guanya pes	guanya pes	perd pes
Altres serveis a les persones	guanya pes	perd pes	perd pes

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC

2. Especialització productiva i competitivitat del teixit empresarial del Bages

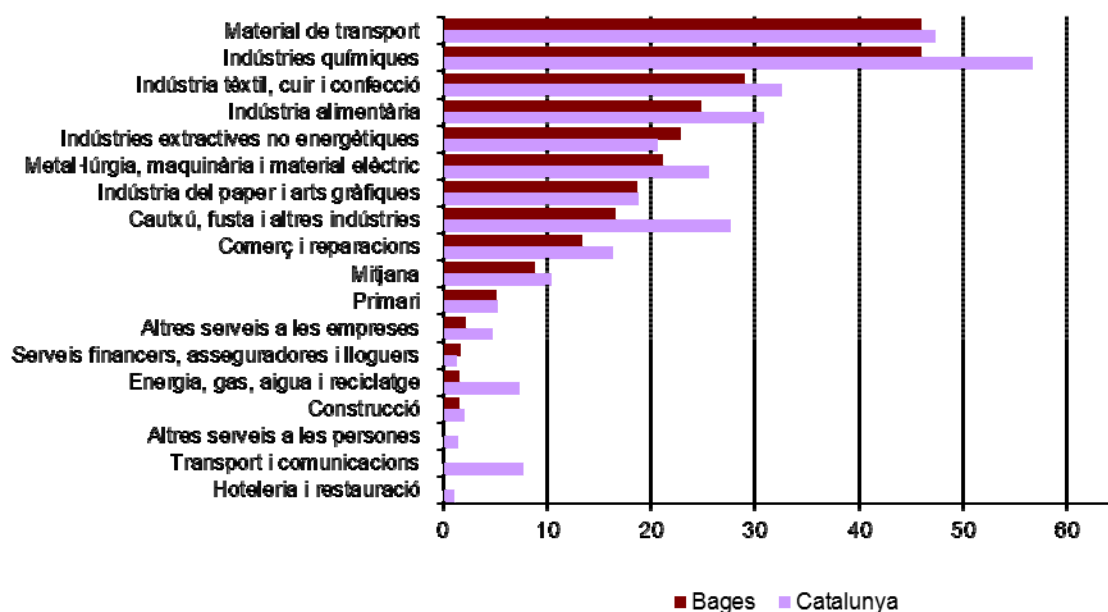
2.1. Visió general

Aquest segon capítol tracta d'aprofundir en aquells elements d'estructura empresarial i de competitivitat del teixit productiu que poden determinar la capacitat del sector empresarial de la comarca per afrontar i superar amb èxit els reptes que suposa la situació econòmica actual, una situació en què sembla que el sector de la construcció després de tocar fons es manté en nivells mínim, amb marge per créixer els propers anys i que l'economia es terciaritza pel que fa al nombre d'empreses i ocupació, però no en relació al VAB, variable en la què la indústria, observa una lleugera tendència a l'alça. Cal veure quin recorregut queda per a l'augment de les exportacions de béns, o bé, si es mantindrà la tònica dels últims anys en relació als baixos tipus d'interès. Aquestes incerteses es combinen amb elements positius, com un continuat creixement del consum privat i de la inversió i el preu baix de matèries energètiques. En sentit contrari, esmentar que el dèficit públic no acaba d'encarrilar-se satisfactòriament, fet que comporta que el deute públic no es redueixi. En aquest context, destaca la necessitat de configurar un creixement sostingut i sostenible de la capacitat productiva de les plantes industrials en què guanya importància la situació financera de l'empresa, la seva capacitat d'abastar nous projectes empresarials adaptats al nou context i la substitució de mercats en declivi conjuntural per d'altres emergents. Al mateix temps cal fer un seguiment del ritme amb el que les empreses incorporen noves tecnologies i innoven, i s'adapten al nou entorn de la indústria 4.0, la nova onada de robotització que s'entrevéu, elements que resultaran fonamentals per la seva continuïtat i a l'hora de tenir èxit en un mercat global. Ara bé, el que tampoc cal oblidar és el punt de partida en el qual es troba el teixit empresarial de la comarca en relació amb principal territori de referència (Catalunya) per determinar, d'una banda aquells sectors o activitats amb un major potencial de creixement, tant en el mercat interior, com exterior, i d'una altra aquelles branques més exposades a la competència i, per tant, amb major risc de cara al futur. També es tracta de detectar, des d'una perspectiva agregada de sector, els principals punts forts i les debilitats estructurals de les empreses del Bages.

Un primer element a tenir en compte és la base exportadora del teixit empresarial del Bages. El gràfic 14, en base a la declaració que fan les empreses sobre si realitzen activitat exterior, mostra que el 8,7% de les empreses bagenques exporten (davant el 9,1% registrat el 2014 i del 9,8% registrat el 2013). Amb tot aquesta tendència decreixent no és preocupant, doncs és conseqüència de la creació de noves empreses que encara no accedeixen a l'exportació, doncs interpretem que les que ja exportaven ho segueixen fent. El registre del Bages se situa per sota el del conjunt de Catalunya (10,3%) tot i que augmenta fins al 21,7% si fem esment només al sector industrial, percentatge inferior al del conjunt del sector industrial de Catalunya (27,7%). Per sectors, destaquen el material de transport, la indústria química, el tèxtil, cuir i confecció, la indústria alimentària, les indústries extractives no energètiques, i, finalment, la

metal·lúrgia, maquinària i material elèctric (45,8%, 45,8%, 28,9%, 24,7%, 22,7% i 21,0% d'empreses exportadores, respectivament).

Gràfic 14
Base exportadora del teixit empresarial del Bages i Catalunya per sectors d'activitat 2015
Percentatge d'empreses que exporten sobre el total d'empreses del seu sector

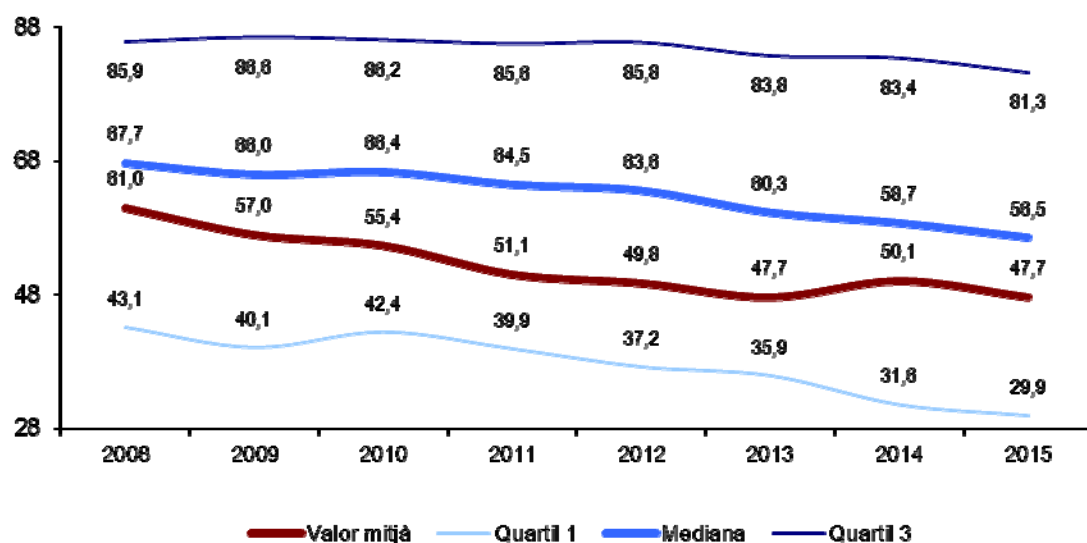

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC

Un segon element que tenim en compte és la situació financera de les empreses del Bages. Al gràfic 15 i a la taula següent es detallen els valors de dispersió de les empreses del Bages pel que fa a la seva taxa d'endeutament, a la liquiditat i al fons de maniobra. En relació a la taxa d'endeutament, el valor mitjà passa del 61,0% el 2008 al 47,7% el 2015 i la mediana, valor que situa la meitat de les empreses amb una taxa superior d'endeutament i l'altra meitat amb una taxa inferior, passa del 67,7% al 56,5% entre 2008 i 2015, el que indica que hi ha hagut importants correccions en aquest aspecte. No obstant, els resultats mostren que un 25% d'empreses encara situaven amb un endeutament per sobre el 81% i aquest paràmetre s'ha reduït molt poc els darrers anys. Així, tot i la reducció global de l'endeutament, es continua apreciant un comportament dual de les empreses en funció del seu nivell d'endeutament. Així, mentre el 25% d'empreses menys endeutades redueixen el seu endeutament relatiu, el 25% d'empreses més endeutades continua amb taxes d'endeutament per sobre el 80%. En relació a la liquiditat, un 25% d'empreses se situaven amb un valor proper a 1,01 la qual cosa ens indica que aquest grup d'empreses se situa amb una situació financera compromesa a curt termini. En relació al fons de maniobra, també ens trobem que un 25% d'empreses tenen una situació compromesa en relació al la seva estructura financera (les que se situen per sota d'1,00).

Gràfic 15
Evolució de l'endeutament del teixit empresarial del Bages. 2008-2015

Pes de l'endeutament sobre el passiu

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC

Situació financera de les empreses del Bages

Endeutament

(Pes de l'endeutament sobre el passiu)	Valor mitjà	Quartil 1	Mediana	Quartil 3
2015	47,7	29,9	56,5	81,3
2014	50,1	31,6	58,7	83,4
2013	47,7	35,9	60,3	83,8
2012	49,8	37,2	63,6	85,8
2011	51,1	39,9	64,5	85,6
2010	55,4	42,4	66,4	86,2
2009	57,0	40,1	66,0	86,6
2008	61,0	43,1	67,7	85,9

Liquiditat

(Actiu corrent sobre passiu corrent)	Valor mitjà	Quartil 1	Mediana	Quartil 3
2015	1,41	1,01	1,71	3,59
2014	1,49	0,98	1,65	3,55
2013	1,67	0,99	1,59	2,89
2012	1,48	0,98	1,52	2,83
2011	1,76	0,97	1,51	2,73
2010	1,75	1,01	1,50	2,59
2009	1,50	1,00	1,49	2,53
2008	1,44	1,01	1,41	2,31

Fons de maniobra

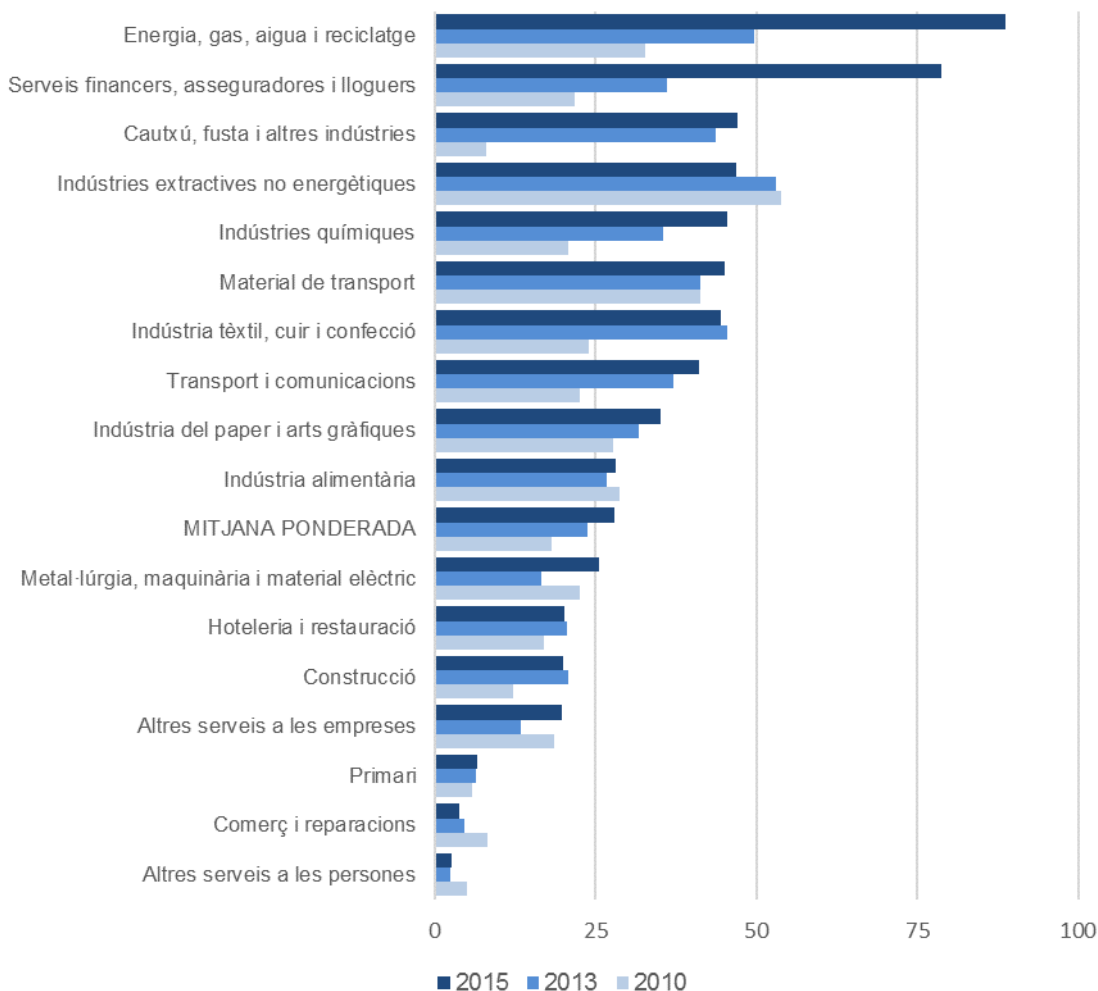
(Patrimoni net i passiu no corrent sobre actiu no corrent)	Valor mitjà	Quartil 1	Mediana	Quartil 3
2015	1,19	1,00	1,56	3,91
2014	1,24	1,00	1,50	3,85
2013	1,30	1,00	1,57	3,76
2012	1,23	0,99	1,50	3,64
2011	1,43	0,98	1,51	3,54
2010	1,43	1,01	1,56	3,75
2009	1,37	1,00	1,53	3,45
2008	1,38	1,01	1,50	3,30

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC

Com en les altres edicions de l'informe ja s'ha posat de manifest, una de les característiques del teixit empresarial de la comarca és la forta concentració de l'activitat productiva que presenten els sectors d'activitat industrial i algun dels de l'activitat de serveis (Gràfic 16). Així, el pes de les cinc primeres empreses amb més VAB sectorial arriba a assolir el 88,7% del total en el cas de les l'energia, gas, aigua i reciclatge però també se situa en una quota molt elevada en el cas dels serveis financers, asseguradores i lloguers (78,8%). Menor concentració, tot i que sigui per sobre del 40% s'observa en el cautxú, fusta i altres indústries (47,1%), en les indústries extractives no energètiques (46,9%), en les indústries químiques (45,4%), el material de transport (45,0%), en el tèxtil, cuir i confecció (44,5%) i en el transport i comunicacions (41,1%). De la seva banda, en la indústria del paper i arts gràfiques la concentració se situa en el 35,1%, en la indústria alimentària en el 28,3% i en la metal·lúrgia, maquinària i material elèctric en el 25,6%. Mostra d'aquesta elevada concentració que presenten les activitats industrials és que de nou sectors en què classifiquem aquestes, set d'elles se situen per sobre del 30%.

En relació a l'evolució temporal d'aquestes elevades concentracions, la tendència observada entre 2011 i 2015 és que en la majoria de sectors en què aquesta ja és alta augmenta, però també hi ha un cert grau de variació, exercici rere exercici, en aquests sectors que depèn molt dels resultats obtinguts per l'empresa amb més pes en el sector.

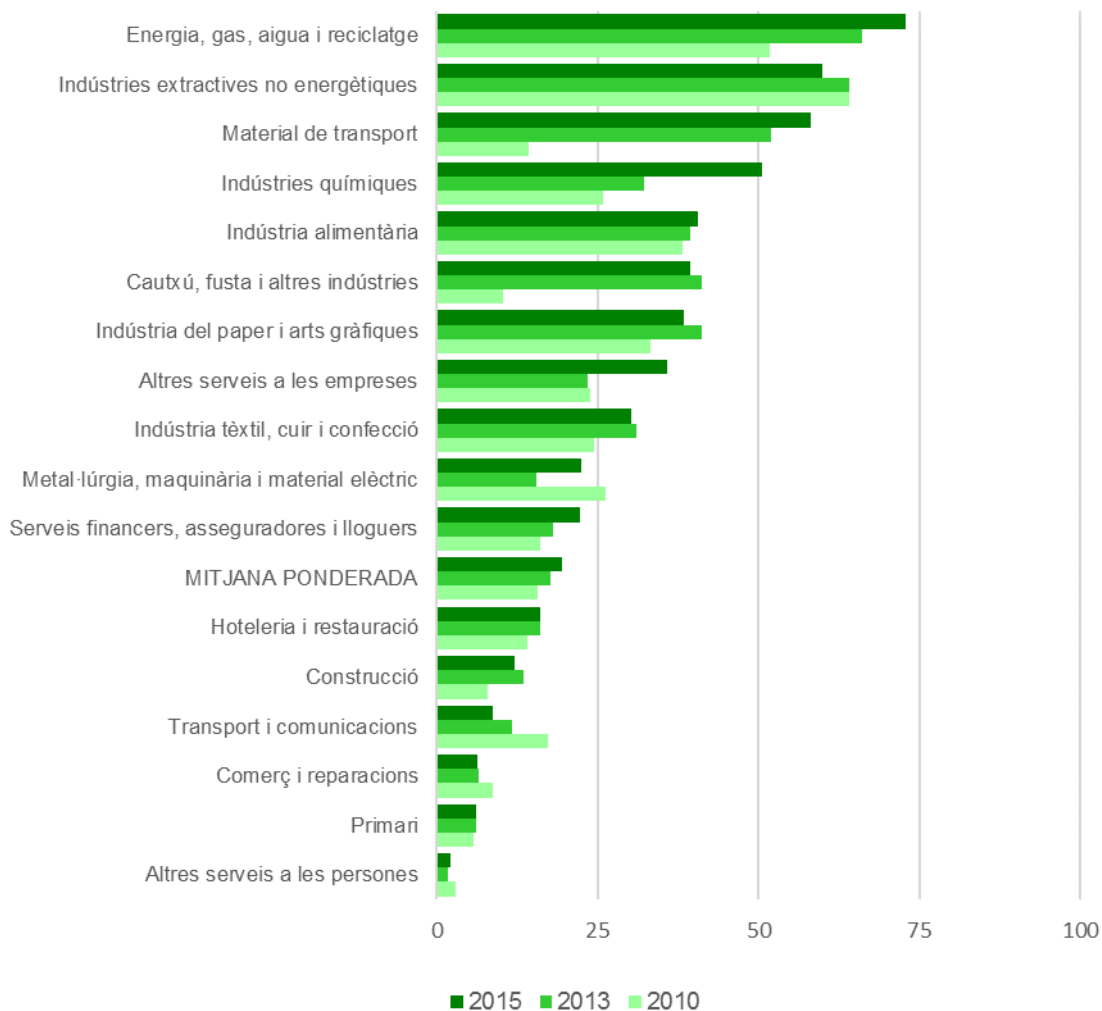
Gràfic 16
Concentració de l'activitat productiva al Bages per sectors d'activitat. 2010, 2013 i 2015
Pes de les 5 primeres empreses en termes de valor afegit brut sobre el total del VAB del sector

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC.

Al mesurar la concentració en termes de persones ocupades (gràfic 17), els resultats que obtenim són similars als observats en base al Valor Afegit Brut i el pes de les cinc primeres empreses sobre el total d'ocupats a la mateixa branca d'activitat registra valors molt elevats en els sectors industrials. Així, tots els sectors industrials se situen amb una concentració per sobre la mitjana del Bages (19,5%). Les cinc primeres empreses de l'energia, gas, aigua i reciclatge representen un pes del 72,9%, les de les indústries extractives no energètiques un pes del 60,1% de l'ocupació sectorial, les del material de transport el 58,1% i les de les indústries químiques del 50,5%. Per sota del 50%, la concentració també és elevada en la indústria alimentària (40,5%), en el cautxú, fusta i altres indústries (39,3%), en la indústria del paper i arts gràfiques (38,5%) i en els altres serveis a les empreses (35,7%).

Gràfic 17
Concentració de l'ocupació al Bages per sectors d'activitat. 2010, 2013 i 2015
Pes de les 5 primeres empreses en termes d'ocupats sobre l'ocupació del sector

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC.

Complementant les dades de la base exportadors, de la situació financera i de la concentració en cadascun dels sectors, la taula 1 de l'annex estadístic recull la situació per al 2015 de les empreses dels diferents sectors d'activitat del Bages en el context territorial de Catalunya a partir de tres grups d'indicadors. L'agrupació dels tres conjunts d'indicadors ofereix una síntesi de la posició competitiva del teixit productiu del Bages en el context de Catalunya tenint en compte la importància dels diferents sectors d'activitat en l'economia comarcal. L'anàlisi es desenvolupa a partir del nivell de concentració dels diferents sectors fixant cinc nivells de concentració: Extrema (les 5 primeres empreses representen més del 50% del VAB), molt elevada (entre el 40% i el 50%), elevada (entre el 25% i el 40%), mitjana (entre el 10% i el 25%) i baixa (per sota el 10%).

El conjunt d'indicadors d'estructura (vegeu els valors absoluts a les Taules 2, 3 i 4 a l'annex estadístic) ordena les 17 branques productives en les que s'ha desagregat el teixit empresarial del Bages en funció del seu pes en el total d'empreses (Emp.), d'ocupació (Ocu.) o de Valor Afegit Brut (VAB) de la comarca per al 2015. Així el sector amb la posició relativa "1" és aquell que efectua una major contribució a la comarca en qualsevol dels tres indicadors mentre que el sector en la dissetena posició és aquell que aporta menys empreses, ocupats o VAB. D'aquesta manera la novena posició determina la frontera entre aquells sectors amb un major pes i aquells amb una menor aportació a l'economia comarcal.

El segon grup d'indicadors està format pels referents a la dimensió (Taules 5 i 6 a l'annex estadístic) tant en termes d'ocupats per empresa (Gra I) com de VAB per empresa (Gra II) i, a diferència dels anteriors estan relacionats amb el mateix sector del conjunt de Catalunya. D'aquesta manera la branca situada en primera posició és aquella que, en relació amb la resta de branques productives de la comarca, presenta una dimensió més gran en el context de Catalunya. En canvi la branca situada en dissetena posició és aquella que, al Bages, té dimensió més reduïda en relació amb les empreses del mateix sector que operen a Catalunya. Aquesta comparació és rellevant en la mesura que la dimensió mitjana de les empreses varia entre sectors i, per tant, el que pretén aquest anàlisi és identificar aquelles branques que al Bages tenen empreses amb una dimensió relativament més gran i, per tant, disposen d'un major potencial per beneficiar-se de tots aquells aspectes vinculats a la grandària com les economies d'escala, poder de negociació, capacitat d'atracció de recursos financers, humans i tecnològics o afrontar amb èxit processos d'internacionalització.

El tercer grup d'indicadors són els referents a la competitivitat (Taules 7 i 8 a l'annex estadístic) i està format per la posició del sector en termes de productivitat (Prod.) i de Costos Laborals Unitaris (CLU) i l'ordenació es determina de la mateixa manera que els indicadors de grandària. La productivitat mesura el Valor Afegit Brut generat per persona ocupada (assalariada i no assalariada) i, en l'actual entorn, es revela com un dels condicionants fonamentals de la fortalesa d'una economia, tant des del punt de vista de l'oferta (mercats de béns i serveis i mercat de treball) com en l'àmbit del benestar de la població (renda per habitant). Així, la productivitat esdevé una mesura de l'eficiència del teixit empresarial i, per tant, un factor determinant de la seva competitivitat i, en definitiva, de la seva capacitat de mantenir el nivell d'activitat en mercats creixentment globalitzats. Tot i que la productivitat permet una comparació en termes de competitivitat de les estructures econòmiques de diferents territoris, aquesta variable també està molt vinculada a la tipologia de bé o servei que l'empresa comercialitza i a la seva posició en el mercat i juga un paper fonamental en la fixació dels salaris i, per tant, en els costos laborals. Per això, una forma d'establir una millor comparació entre eficiència productiva i competitivitat és mitjançant els Costos Laborals Unitaris (CLU) que posen en comparació directa la remuneració mitjana del factor treball assalariat amb la productivitat per ocupat del conjunt de l'economia. D'aquesta manera un diferencial positiu en

els CLU entre dos àmbits territorials, sectors o empreses es pot produir per un diferencial positiu de la remuneració mitjana per assalariat a igualtat de productivitat, per un diferencial negatiu de productivitat a igualtat de cost salarial o per una combinació d'ambdós factors. Per tant, es pot pensar que un territori amb CLU baixos és més competitiu que un altre en un entorn de mercat únic sempre i quant es tracti d'estructures empresarials i productes o serveis homogenis i comparables. Així el sector que apareix amb la posició primera és el que registra un menor pes de les despeses sobre el valor afegit generat i el que apareix en la posició 17, és el sector en què, conjuntament de mitjana, les despeses de personal representen una part més elevada del valor afegit i per tant representa que té una competitivitat del factor treball més baixa.

2.2. Anàlisi sectorial del teixit empresarial

2.2.1. Sectors de concentració extrema

2.2.1.1. Energia, gas, aigua i reciclatge

Aquesta branca està integrada per un total de 50 empreses que el 2015 ocupen 294 persones (el 0,6% del Bages) i generen 21 milions d'euros de VAB (el 0,8% de tota la comarca). En funció d'aquestes variables, aquestes empreses tenen una dimensió mitjana de 5,3 ocupats i generen, de mitjana, 378.000 euros, el que implica una productivitat per ocupat de 70.950 euros. En relació al conjunt de Catalunya, el pes de les empreses del Bages que desenvolupen aquesta activitat se situa 2,6% pel que fa al nombre d'empreses, el 0,9% de l'ocupació i el 0,4% del VAB. Aquestes dades indiquen que són empreses relativament grans en relació al conjunt comarcal, tot i que petites si les comparem amb les del mateix sector pel conjunt de Catalunya. Tenen una productivitat, mesurada en termes de VAB per ocupat, molt inferior a les del conjunt de Catalunya del mateix sector (45,3%).

En relació a l'estructura productiva de les empreses del Bages d'aquest sector, els consums d'explotació representen el 34,7% dels ingressos, les altres despeses d'explotació el 24,2% i el 41,1% restant, el VAB generat. Aquestes dades difereixen sensiblement de les del conjunt d'empreses catalanes d'aquesta activitat en el sentit que se situen en 16,4 punts percentuals per sobre pel que fa a la generació de VAB, conseqüència de la combinació d'un menor pes dels consums d'explotació (-28,8 punts percentuals), i d'un major pes de les altres despeses d'explotació (12,4 punts percentuals).

Pel que fa als resultats empresarials, les empreses del Bages d'aquest sector obtenen una rendibilitat financera del 3,5% a partir d'una rendibilitat econòmica del 2,9% i un palanquejament del 0,6%. Aquests resultats se sustenten a partir d'un marge del 6,0% i una rotació molt baixa, situada en 0,48. En relació al conjunt d'empreses catalanes del mateix sector els resultats són menys positius com a conseqüència d'operar amb un marge més petit (-3,5 punts percentuals), una rotació també més petita i una aportació menor del palanquejament.

Finalment, en relació l'estructura de finançament de les empreses d'aquest sector, el 60,1% s'obté del patrimoni net i el 39,9% d'endeutament, del qual el 24,3% és a llarg termini i el 15,6% a curt termini. En relació les empreses catalanes del mateix sector les empreses del Bages de l'energia, gas, aigua i reciclatge es financen amb una taxa d'endeutament molt més petita, sobretot a llarg termini.

2.2.1.2. Serveis financers, asseguradores i lloguers

Aquesta branca està integrada per un total de 633 empreses que el 2015 ocupen 792 persones (l'1,5% del Bages) i generen 84 milions d'euros de VAB (el 3,5% de tota la comarca). En funció d'aquestes variables, aquestes empreses tenen una dimensió mitjana d'1,25 ocupats i generen, de mitjana, 133.000 euros, el que implica una productivitat per ocupat de 106.625 euros. En relació al conjunt de Catalunya, el pes de les empreses del Bages que desenvolupen aquesta activitat se situa en l'1,6% pel que fa al nombre d'empreses, el 0,6% de l'ocupació i el 0,6% del VAB. Aquestes dades indiquen que són empreses relativament petites en relació al conjunt comarcal (27%) i també, més petites si les comparem amb les del mateix sector pel conjunt de Catalunya (42%) i amb una productivitat similar (95,4%).

En relació a l'estructura productiva de les empreses del Bages d'aquest sector, els consums d'explotació representen el 5,7% dels ingressos, les altres despeses d'explotació el 19,7% i el 74,6% restant, el VAB generat. Aquestes dades difereixen a les del conjunt d'empreses catalanes d'aquesta activitat en el sentit que se situen 45,0 punts percentuals per sobre pel que fa a la generació de VAB, conseqüència de la combinació d'un menor pes dels consums d'explotació (-46,2 punts percentuals) i un major pes de les altres despeses d'explotació (1,2 punts percentuals).

Pel que fa als resultats empresarials, les empreses del Bages d'aquest sector obtenen una rendibilitat financera del 13,6% a partir d'una rendibilitat econòmica del 10,1% i un aportació positiva del palanquejament (3,5%). Aquests resultats se sustenten a partir d'un marge del 56,0% i una rotació situada en 0,18. En relació al conjunt d'empreses catalanes del mateix sector els resultats són millors a partir d'operar amb un marge més gran (34,0 punts percentuals de diferència).

Finalment, en relació l'estructura de finançament de les empreses d'aquest sector, el 70,6% s'obté a partir de fons propis i el 29,4% a partir d'endeutament, del qual el 21,7% és a llarg termini i el 7,6% a curt termini. En relació les empreses catalanes del mateix sector les empreses del Bages de serveis financers, asseguradores i lloguers estan més capitalitzades (20,2 punts percentuals de diferència) i, per tant, amb una menor taxa d'endeutament, tant a curt com a llarg termini.

2.2.2. Sectors de concentració molt elevada

2.2.2.1. Cautxú, fusta i altres indústries

Aquesta branca està integrada per un total de 233 empreses que el 2015 ocupen 1.491 persones (el 2,9% del Bages) i generen 80 milions d'euros de VAB (el 2,9% de tota la comarca). En funció d'aquestes variables, aquestes empreses tenen una dimensió mitjana de 6,4 ocupats i generen, de mitjana, 345.160 euros, el que implica una productivitat per ocupat de 53.948 euros. En relació al conjunt de Catalunya, el pes de les empreses del Bages que desenvolupen aquesta activitat se situa en el 4,0% pel que fa al nombre d'empreses, el 3,8% de l'ocupació i el 3,1% del VAB. Aquestes dades indiquen que són empreses relativament grans en relació al conjunt comarcal (138%) i, pràcticament igual que les del mateix sector del conjunt de Catalunya (95%), amb una productivitat pràcticament igual que la del conjunt d'empreses de la comarca (101,9%) però més petita que les empreses del mateix sector del conjunt de Catalunya (81,9%).

En relació a l'estructura productiva de les empreses del Bages d'aquest sector, els consums d'explotació representen el 51,5% dels ingressos, les altres despeses d'explotació el 16,0% i el 32,5% restant, el VAB generat. Aquestes dades difereixen sensiblement de les del conjunt d'empreses catalanes d'aquesta activitat en el sentit que se situen 4,5 punts percentuals per sobre pel que fa a la generació de VAB, conseqüència de la combinació d'un menor pes dels consums d'explotació (-3,5 punts percentuals) i de les altres despeses d'explotació (-1,0 punts percentuals).

Pel que fa als resultats empresarials, les empreses del Bages d'aquest sector obtenen una rendibilitat financera del 9,1% a partir d'una rendibilitat econòmica del 6,7% i una contribució del palanquejament del 2,4%. Aquests resultats se sustenten a partir d'un marge del 7,3% i una rotació situada en 0,92. En relació al conjunt d'empreses catalanes del mateix sector els resultats finals són pitjors, conseqüència d'operar amb una rotació menor (-0,30 punts) ja que el marge se situa una mica per sobre (1,7 punts percentuals).

Finalment, en relació a l'estructura de finançament de les empreses d'aquest sector, el 67,2% s'obté a partir de patrimoni net i el 32,8% a partir d'endeutament, del qual el 9,8% és a llarg termini i el 23,0% a curt termini. En relació les empreses catalanes del mateix sector les empreses del Bages de cautxú, fusta i altres indústries es caracteritzen per una major capitalització (13,7 punts percentuals de diferència).

2.2.2.2. Indústries extractives no energètiques

Aquesta branca està integrada per un total de 50 empreses que el 2015 ocupen 1.528 persones (el 3,0% del Bages) i generen 276 milions d'euros de VAB (el 10,1% de tota la comarca). En funció d'aquestes variables, aquestes empreses tenen una dimensió mitjana de 31 ocupats i generen, de mitjana, 5,6 milions d'euros, el que implica una productivitat per ocupat de 180.792 euros. En relació al conjunt de Catalunya, el pes de les empreses del Bages que desenvolupen aquesta activitat se situa en el 4,0% pel que fa al nombre d'empreses, el 12,7% de l'ocupació i el 30,0% del VAB. Aquestes dades indiquen que són empreses molt grans en relació al conjunt comarcal, en relació amb les del mateix sector del conjunt de Catalunya i, també, amb una productivitat molt més gran.

En relació a l'estructura productiva de les empreses del Bages d'aquest sector, els consums d'explotació representen el 18,7% dels ingressos, les altres despeses d'explotació el 41,9% i el 39,4% restant correspon al VAB generat. Aquestes dades difereixen en sentit positiu de les del conjunt d'empreses catalanes d'aquesta activitat en el sentit que aconsegueixen situar-se 11,8 punts percentuals per sobre pel que fa a la generació de VAB, conseqüència de la combinació d'un menor pes dels consums d'explotació (-22,2 punts percentuals), i un pes més gran de les altres despeses d'explotació (10,4%).

Pel que fa als resultats empresarials, les empreses del Bages d'aquest sector obtenen una rendibilitat financera de l'11,4% a partir d'una rendibilitat econòmica del 7,8% i un palanquejament del 3,6%. Aquests resultats se sustenten a partir d'un marge del 16,0% i una rotació situada en 0,49. En relació al conjunt d'empreses catalanes del mateix sector els resultats són molt millors ja que al conjunt de Catalunya les empreses d'aquest sector obtenen una rendibilitat financera negativa a l'operar amb una marge negatiu.

Finalment, en relació l'estructura de finançament de les empreses d'aquest sector, el 61,4% s'obté a partir de patrimoni net i el 38,7% a partir d'endeutament, del qual el 13,0% és a llarg termini i el 25,6% a curt termini. En relació les empreses catalanes del mateix sector les empreses del Bages de les indústries extractives no energètiques es financen amb una proporció similar de recursos propis i d'endeutament, tot i que, amb una major proporció del que és a curt termini que del que és a llarg termini.

2.2.2.3. Indústries químiques

Aquesta branca està integrada per un total de 43 empreses que el 2015 ocupen 792 persones (l'1,5% del Bages) i generen 65 milions d'euros de VAB (el 2,4% de tota la comarca). En funció d'aquestes variables, aquestes empreses tenen una dimensió mitjana de 18,5 ocupats i generen, de mitjana, 1,5 milions d'euros, el que implica una productivitat per ocupat de 81.489 euros. En relació al conjunt de Catalunya, el pes de les empreses del Bages que desenvolupen aquesta activitat se situa en el 3,0% pel que fa al nombre d'empreses, l'1,4% de l'ocupació i l'1,0% del VAB. Aquestes dades indiquen que són empreses relativament grans en relació al conjunt comarcal (398%) però petites si les comparem amb les del mateix sector pel conjunt de Catalunya (47%) i amb una productivitat més petita (69,7%).

En relació a l'estructura productiva de les empreses del Bages d'aquest sector, els consums d'explotació representen el 61,3% dels ingressos, les altres despeses d'explotació el 14,8% i el 23,9% restant al VAB generat. Aquestes dades difereixen sensiblement de les del conjunt d'empreses catalanes d'aquesta activitat en el sentit que se situen -1,2 punts percentuals per sota pel que fa a la generació de VAB, conseqüència de la combinació d'un major pes dels consums d'explotació (8,3 punts percentuals) i un pes més petit de les altres despeses d'explotació (-7,1 punts percentuals).

Pel que fa als resultats empresarials, les empreses del Bages d'aquest sector obtenen una rendibilitat financera del 13,9% a partir d'una rendibilitat econòmica del 7,8% i una contribució positiva del palanquejament net del 6,1%. Aquests resultats s'expliquen a partir d'un marge del 6,0% i una rotació situada en 1,30. En relació al conjunt d'empreses catalanes del mateix sector els resultats són similars, tot i que el marge és menor i la rotació major.

Finalment, en relació l'estructura de finançament de les empreses d'aquest sector, el 52,3% s'obté a partir de patrimoni net i el 47,7% a partir d'endeutament, del qual el 12,3% és a llarg termini i el 35,4% a curt termini. En relació les empreses catalanes del mateix sector les empreses del Bages de les indústries químiques es financen amb una proporció més elevada d'endeutament (4,5 punts percentuals de diferència).

2.2.2.4. Material de transport

Aquesta branca està integrada per un total de 43 empreses que el 2015 ocupen 2.634 persones (el 5,1% del Bages) i generen 252 milions d'euros de VAB (el 9,2% de tota la comarca). En funció d'aquestes variables, aquestes empreses tenen una dimensió mitjana de 61 ocupats i generen, de mitjana, 5,9 milions d'euros, el que implica una productivitat per ocupat de 95.599 euros. En relació al conjunt de Catalunya, el pes de les empreses del Bages que desenvolupen aquesta activitat se situa en el 0,4% pel que fa al nombre d'empreses, el 5,1% de l'ocupació i el 9,2% del VAB. Aquestes dades indiquen que són empreses molt grans en relació al conjunt comarcal i, pràcticament iguals a les del mateix sector del conjunt de Catalunya. Tenen una productivitat més gran que les del mateix sector del conjunt de Catalunya (110,2%).

En relació a l'estructura productiva de les empreses del Bages d'aquest sector, els consums d'explotació representen el 58,8% dels ingressos, les altres despeses d'explotació el 19,7% i el 23,5% restant, correspon al VAB generat. Aquestes dades difereixen sensiblement de les del conjunt d'empreses catalanes d'aquesta activitat en el sentit que aconsegueixen situar-se 8,9 punts percentuals per sobre pel que fa a la generació de VAB, conseqüència de la combinació d'un menor pes dels consums d'explotació (-13,1 punts percentuals) i un pes més gran de les altres despeses d'explotació (4,2 punts percentuals).

Pel que fa als resultats empresarials, les empreses del Bages d'aquest sector obtenen una rendibilitat financera del 30,4% a partir d'una rendibilitat econòmica del 13,1% i un palanquejament de 17,3%. Aquests resultats se sustenten a partir d'un marge del 7,1% i una rotació situada en 1,84. En relació al conjunt d'empreses catalanes del mateix sector els resultats són millors, conseqüència d'operar amb un millor marge (5,9 punts percentuals de diferència), i en menor mesura, una rotació més alta.

Finalment, en relació a l'estructura de finançament de les empreses d'aquest sector, el 40,4% s'obté a partir del patrimoni net i el 59,6% a partir d'endeutament, del qual el 9,1% és a llarg termini i el 50,5% a curt termini. En relació les empreses catalanes del mateix sector les empreses del Bages de material de transport es financen amb una proporció relativament més elevada de capitals propis (18,1 punts percentuals de diferència) i amb una menor taxa d'endeutament, tant a llarg com a curt termini.

2.2.2.5. Indústria tèxtil, cuir i confecció

Aquesta branca està integrada per un total de 197 empreses que el 2015 ocupen 1.737 persones (el 3,4% del Bages) i generen 87 milions d'euros de VAB (el 3,2% de tota la comarca). En funció d'aquestes variables, aquestes empreses tenen una dimensió mitjana de 8,8 ocupats i generen, de mitjana, 444.890 euros, el que implica una productivitat per ocupat de 50.343 euros. En relació al conjunt de Catalunya, el pes de les empreses del Bages que desenvolupen aquesta activitat se situa en l'1,8% pel que fa al nombre d'empreses, el 3,4% de l'ocupació i el 3,2% del VAB. Aquestes dades indiquen que són empreses relativament grans en relació al conjunt comarcal, també més grans si les comparem amb les del mateix sector pel conjunt de Catalunya (127%) i amb una productivitat una mica per sota la mitjana sectorial del Bages i de les empreses catalanes del seu mateix sector.

En relació a l'estructura productiva de les empreses del Bages d'aquest sector, els consums d'explotació representen el 59,7% dels ingressos, les altres despeses d'explotació el 15,4% i el 24,8% restant el VAB generat. Aquestes dades difereixen lleugerament de les del conjunt d'empreses catalanes d'aquesta activitat en el sentit que el pes del VAB sobre els ingressos d'explotació és més gran (0,4 punts percentuals), amb el mateix pes dels consums d'explotació i, un pes més petit de les altres despeses d'explotació (-0,4%).

Pel que fa als resultats empresarials, les empreses del Bages d'aquest sector obtenen una rendibilitat financera del 19,2% a partir d'una rendibilitat econòmica de l'11,4% i una contribució del palanquejament del 7,8%. Aquests resultats se sustenten a partir d'un marge del 8,6% i una rotació situada en 1,32. En relació al conjunt d'empreses catalanes del mateix sector, els resultats són millors com a conseqüència d'operar amb un marge més gran (3,6 punts percentuals) i una rotació pràcticament igual, el que comporta una rendibilitat econòmica més gran (5,2 punts percentuals) i, també, una contribució més gran del palanquejament.

Finalment, en relació a l'estructura de finançament de les empreses d'aquest sector, el 55,6% s'obté a partir de fons propis i el 44,4% a partir d'endeutament, del qual el 8,8% és a llarg termini i el 35,7% a curt termini. En relació les empreses catalanes del mateix sector les empreses del Bages de la indústria del tèxtil, cuir i confecció es financen amb una proporció més elevada de recursos propis (5,3 punts percentuals de diferència) i, conseqüentment, amb una proporció menor d'endeutament.

2.2.2.6. Transport i comunicacions

Aquesta branca està integrada per un total de 625 empreses que el 2015 ocupen 1.668 persones (el 3,2% del Bages) i generen 215 milions d'euros de VAB (el 7,9% del de tota la comarca). En funció d'aquestes variables, aquestes empreses tenen una dimensió mitjana de 2,7 ocupats i generen, de mitjana, 345.000 euros, el que implica una productivitat per ocupat de 129.124 euros. En relació al conjunt de Catalunya, el pes de les empreses del Bages que desenvolupen aquesta activitat se situa en el 5,6% pel que fa al nombre d'empreses, el 3,2% de l'ocupació i el 7,9% del VAB. Aquestes dades indiquen que són empreses relativament petites en relació al conjunt comarcal (57,4%) i en relació amb les del mateix sector pel conjunt de Catalunya (57,1%), tot i que, amb una productivitat per ocupat més gran.

En relació a l'estructura productiva de les empreses del Bages d'aquest sector, els consums d'explotació representen el 25,4% dels ingressos, les altres despeses d'explotació el 14,4% i el 60,2% restant, el VAB generat. Aquestes dades difereixen de les del conjunt d'empreses catalanes d'aquesta activitat en el sentit que se situen 31,8 punts percentuals per sobre pel que fa a la generació de VAB, conseqüència de la combinació d'un menor pes dels consums d'explotació (-19,2 punts percentuals) i de les altres despeses d'explotació (-12,6 punts percentuals).

Pel que fa als resultats empresarials, les empreses del Bages d'aquest sector obtenen una rendibilitat financera del 11,9% a partir d'una rendibilitat econòmica del 9,0% i un palanquejament del 2,9%. Aquests resultats se sustenten a partir d'un marge del 46,2% i una rotació situada en 0,19. En relació al conjunt d'empreses catalanes del mateix sector els resultats se situen amb una rendibilitat financera més alta, conseqüència d'operar amb un marge molt més gran i una rotació més petita.

Finalment, en relació l'estructura de finançament de les empreses d'aquest sector, el 59,8% s'obté a partir de patrimoni net i el 40,2% a partir d'endeutament, del qual el 35,8% és a llarg termini i el 4,5% a curt termini. En relació les empreses catalanes del mateix sector les empreses del Bages del transport i comunicacions es financen amb una proporció més elevada a partir dels recursos propis (24,9 punts percentuals de diferència) i amb un menor pes de l'endeutament.

2.2.3. Sectors de concentració elevada

2.2.3.1. Indústria del paper i arts gràfiques

Aquesta branca està integrada per un total de 70 empreses que el 2015 ocupen 403 persones (el 0,8% del Bages) i generen 18 milions d'euros de VAB (el 0,6% de tota la comarca). En funció d'aquestes variables, aquestes empreses tenen una dimensió mitjana de 5,8 ocupats i generen, de mitjana, 252.000 euros, el que implica una productivitat per ocupat de 43.821 euros. En relació al conjunt de Catalunya, el pes de les empreses del Bages que desenvolupen aquesta activitat se situa en el 0,6% pel que fa al nombre d'empreses, el 0,8% de l'ocupació i el 0,6% del VAB. Aquestes dades indiquen que són empreses relativament grans en relació al conjunt comarcal, però petites en relació a les del mateix sector del conjunt de Catalunya (71%) i amb una productivitat clarament més petita que aquestes (63%).

En relació a l'estructura productiva de les empreses del Bages d'aquest sector, els consums d'explotació representen el 48,8% dels ingressos, les altres despeses d'explotació el 17,8% i el 33,4% restant el VAB generat. Aquestes dades difereixen sensiblement de les del conjunt d'empreses catalanes d'aquesta activitat en el sentit que se situen 9,6 punts percentuals per sobre pel que fa a la generació de VAB, conseqüència de la combinació d'un menor pes dels consums d'explotació (-7,7 punts percentuals) i de les altres despeses d'explotació (-1,9 punts percentuals).

Pel que fa als resultats empresarials, les empreses del Bages d'aquest sector obtenen una rendibilitat financera del 6,5% a partir d'una rendibilitat econòmica del 3,5% i un palanquejament del 3,1%. Aquests resultats se sustenten a partir d'un marge del 3,9% i una rotació situada en 0,89. En relació al conjunt d'empreses catalanes del mateix sector els resultats són una mica millors, a partir d'una aportació més positiva del palanquejament.

Finalment, en relació a l'estructura de finançament de les empreses d'aquest sector, el 34,8% s'obté a partir de patrimoni net i el 65,2% a partir d'endeutament, del qual el 34,3% és a llarg termini i el 30,9% a curt termini. En relació les empreses catalanes del mateix sector les empreses del Bages de la indústria del paper i arts gràfiques es caracteritzen per una taxa d'endeutament més elevada (8,9 punts percentuals de diferència), sobretot a llarg termini.

2.2.3.2. Indústria alimentària

Aquesta branca està integrada per un total de 153 empreses que el 2015 ocupen 2.627 persones (el 5,1% del Bages) i generen 135 milions d'euros de VAB (el 4,9% de tota la comarca). En funció d'aquestes variables, aquestes empreses tenen una dimensió mitjana de 17,2 ocupats i generen, de mitjana, 880.000 euros, el que implica una productivitat per ocupat de 51.262 euros. En relació al conjunt de Catalunya, el pes de les empreses del Bages que desenvolupen aquesta activitat se situa en el 3,5% pel que fa al nombre d'empreses, el 3,8% de l'ocupació i el 2,6% del VAB. Aquestes dades indiquen que són empreses relativament grans en relació al conjunt comarcal, pràcticament iguals a les del mateix sector pel conjunt de Catalunya en relació als ocupats per empresa. Amb tot, tenen una productivitat més petita (69%) en relació al conjunt d'empreses catalanes del mateix sector.

En relació a l'estructura productiva de les empreses del Bages d'aquest sector, els consums d'explotació representen el 74,0% dels ingressos, les altres despeses d'explotació l'11,7% i el 14,3% restant, el VAB generat. Aquestes dades difereixen sensiblement de les del conjunt d'empreses catalanes d'aquesta activitat en el sentit que el pes del VAB sobre els ingressos d'explotació és més petit (-3,2 punts percentuals), sobretot a partir d'un major pes dels consums d'explotació (10,4 punts percentuals) ja que el pes de les altres despeses d'explotació és més petit (-7,2 punts percentuals).

Pel que fa als resultats empresarials, les empreses del Bages d'aquest sector obtenen una rendibilitat financera del 4,0% a partir d'una rendibilitat econòmica de l'3,0% i una aportació del palanquejament de l'1,0%. Aquests resultats se sustenten a partir d'un marge de l'1,7% i una elevada rotació (1,78). En relació al conjunt d'empreses catalanes del mateix sector els resultats són força més baixos en tots els indicadors, llevat de la rotació.

Finalment, en relació l'estructura de finançament de les empreses d'aquest sector, el 52,7% s'obté a partir de patrimoni net i el 47,3% a partir d'endeutament, del qual el 14,2% és a llarg termini i el 33,1% a curt termini. En relació les empreses catalanes del mateix sector les empreses del Bages de la indústria alimentària es financen a partir d'un menor endeutament, tant a llarg com a curt termini.

2.2.3.3. Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric

Aquesta branca està integrada per un total de 569 empreses que el 2015 ocupen 4.145 persones (el 8,0% del Bages) i generen 257 milions d'euros de VAB (el 9,4% de tota la comarca). En funció d'aquestes variables, aquestes empreses tenen una dimensió mitjana de 7,3 ocupats i generen, de mitjana, 452.000 euros, el que implica una productivitat per ocupat de 62.098 euros. En relació al conjunt de Catalunya, el pes de les empreses del Bages que desenvolupen aquesta activitat se situa en el 4,2% pel que fa al nombre d'empreses, el 3,9% de l'ocupació i el 3,6% del VAB. Aquestes dades indiquen que són empreses grans en relació al conjunt comarcal, però més petites si les comparem amb les del mateix sector pel conjunt de Catalunya (95%) i amb una productivitat una mica més petita (92,1%).

En relació a l'estructura productiva de les empreses del Bages d'aquest sector, els consums d'explotació representen el 54,9% dels ingressos, les altres despeses d'explotació el 15,6% i el 29,4% restant el VAB generat. Aquestes dades difereixen sensiblement de les del conjunt d'empreses catalanes d'aquesta activitat en el sentit que el pes del VAB sobre els ingressos d'explotació és més gran (3,6 punts percentuals), conseqüència d'un pes més petit dels consums d'explotació (-4,6 punts percentuals) i un pes pràcticament igual de les altres despeses d'explotació (1,0 punts percentuals).

Pel que fa als resultats empresarials, les empreses del Bages d'aquest sector obtenen una rendibilitat financera de l'11,0% a partir d'una rendibilitat econòmica del 5,8% i un palanquejament de l'5,1%. Aquests resultats se sustenten a partir d'un marge del 7,2% i una rotació situada en 0,81. En relació al conjunt d'empreses catalanes del mateix sector els resultats són més bons, conseqüència bàsicament d'operar amb un marge més gran (5,9 punts percentuals de diferència) i una rotació més petita (-0,28 punts de diferència).

Finalment, en relació l'estructura de finançament de les empreses d'aquest sector, el 38,4% es realitza a partir de patrimoni net i el 61,6% a partir d'endeutament, del qual el 15,3% és a llarg termini i el 46,2% a curt termini. En relació les empreses catalanes del mateix sector, les empreses del Bages de la metal·lúrgia, maquinària i material elèctric es financen de forma similar, tot i que amb un major pes de l'endeutament a curt termini.

2.2.4. Sectors de concentració mitjana

2.2.4.1. Hoteleria i restauració

Aquesta branca està integrada per un total de 768 empreses que el 2015 ocupen 2.209 persones (el 4,3% del Bages) i generen 65 milions d'euros de VAB (el 2,4% de tota la comarca). En funció d'aquestes variables, aquestes empreses tenen una dimensió mitjana de 2,9 ocupats i generen, de mitjana, 65.000 euros, el que implica una productivitat per ocupat de 29.579 euros. En relació al conjunt de Catalunya, el pes de les empreses del Bages que desenvolupen aquesta activitat se situa en el 2,0% pel que fa al nombre d'empreses, l'1,3% de l'ocupació i el 0,9% del VAB. Aquestes dades indiquen que són empreses petites en relació al conjunt comarcal (62%) i, també, si les comparem amb les del mateix sector pel conjunt de Catalunya (63%) i amb una productivitat per ocupat més petita (70%).

En relació a l'estructura productiva de les empreses del Bages d'aquest sector, els consums d'explotació representen el 36,0% dels ingressos, les altres despeses d'explotació el 23,4% i el 40,5% restant el VAB generat. Aquestes dades difereixen de les del conjunt d'empreses catalanes d'aquesta activitat en el sentit que se situen -5,7 punts percentuals per sota pel que fa a la generació de VAB, conseqüència de la combinació d'un major pes dels consums d'explotació (8,6 punts percentuals) i amb un menor pes de les altres despeses d'explotació (-3,0 punts percentuals).

Pel que fa als resultats empresarials, les empreses del Bages d'aquest sector obtenen una rendibilitat financera, del 3,7% a partir d'una rendibilitat econòmica de l'1,9% i una aportació minsa del palanquejament (1,8%). Aquests resultats se sustenten a partir d'un marge petit (1,5%) i una rotació situada en 1,27. En relació al conjunt d'empreses catalanes del mateix sector els resultats són més negatiu en tots els paràmetres llevat de la rotació.

Finalment, en relació l'estructura de finançament de les empreses d'aquest sector, el 15,9% es realitza a partir de patrimoni net i el 84,1% a partir d'endeutament, del qual el 50,3% és a llarg termini i el 33,8% a curt termini. En relació les empreses catalanes del mateix sector les empreses del Bages de l'hoteleria i restauració es financen amb una proporció més elevada de recursos aliens (26,8 punts percentuals de diferència), repartida pràcticament a parts iguals entre el curt i el llarg termini.

2.2.4.2. Construcció

Aquesta branca està integrada per un total de 1.344 empreses que el 2015 ocupen 3.227 persones (el 6,2% del Bages) i generen 106 milions d'euros de VAB (el 3,9% de tota la comarca). En funció d'aquestes variables, aquestes empreses tenen una dimensió mitjana de 2,4 ocupats i generen, de mitjana, 79.000 euros, el que implica una productivitat per ocupat de 32.775 euros. En relació al conjunt de Catalunya, el pes de les empreses del Bages que desenvolupen aquesta activitat se situa en el 2,3% pel que fa al nombre d'empreses, el 2,3% de l'ocupació i l'1,6% del VAB. Aquestes dades indiquen que són empreses molt petites en relació al conjunt comarcal (52%), pràcticament iguals si les comparem amb les del mateix sector pel conjunt de Catalunya (99%) i amb una productivitat més petita (72%).

En relació a l'estructura productiva de les empreses del Bages d'aquest sector, els consums d'explotació representen el 54,2% dels ingressos, les altres despeses d'explotació el 14,0% i el 31,8% restant el VAB generat. Aquestes dades difereixen considerablement de les del conjunt d'empreses catalanes d'aquesta activitat en el sentit que el pes del VAB sobre els ingressos d'explotació és més gran (7,1 punts percentuals), conseqüència d'un pes més petit dels consums d'explotació (-4,9 punts percentuals) i un pes, també més petit de les altres despeses d'explotació (-2,2 punts percentuals).

Pel que fa als resultats empresarials, les empreses del Bages d'aquest sector obtenen una rendibilitat financera, de l'1,0% a partir d'una rendibilitat econòmica de l'1,3% i una aportació negativa del palanquejament (-0,3%). Aquests resultats se sustenten a partir d'un marge del 3,4% i una rotació situada en 0,38. En relació al conjunt d'empreses catalanes del mateix sector el resultat és millor, doncs la rendibilitat financera d'aquestes és negativa.

Finalment, en relació l'estructura de finançament de les empreses d'aquest sector, el 47,1% s'obté a partir de fons propis i el 52,9% a partir d'endeutament, del qual el 31,3% és a llarg termini i el 21,6% a curt termini. En relació les empreses catalanes del mateix sector les empreses del Bages de la construcció es financen amb una estructura de menor endeutament (-20,3 punts percentuals de diferència), fonamentalment a curt termini.

2.2.4.3. Altres serveis a les empreses

Aquesta branca està integrada per un total de 1.266 empreses que el 2015 ocupen 4.328 persones (el 8,4% del Bages) i generen 172 milions d'euros de VAB (el 6,3% de tota la comarca). En funció d'aquestes variables, aquestes empreses tenen una dimensió mitjana de 3,4 ocupats i generen, de mitjana, 136.000 euros, el que implica una productivitat per ocupat de 39.704 euros. En relació al conjunt de Catalunya, el pes de les empreses del Bages que desenvolupen aquesta activitat se situa en l'1,6% pel que fa al nombre d'empreses, l'1,0% de l'ocupació i el 0,8% del VAB. Aquestes dades indiquen que són empreses clarament més petites en relació al conjunt comarcal (74%) i, també, més petites si les comparem amb les del mateix sector pel conjunt de Catalunya (62%), i amb una productivitat per ocupat més petita (del 82%).

En relació a l'estructura productiva de les empreses del Bages d'aquest sector, els consums d'explotació representen el 24,2% dels ingressos, les altres despeses d'explotació el 23,0% i el 52,8% restant el VAB generat. Aquestes dades difereixen sensiblement de les del conjunt d'empreses catalanes d'aquesta activitat en el sentit que se situen 5,4 punts percentuals per sobre pel que fa a la generació de VAB, conseqüència de la combinació d'un major pes dels consums d'explotació (2,2 punts percentuals) i el menor pes de les altres despeses d'explotació (-7,6 punts percentuals).

Pel que fa als resultats empresarials, les empreses del Bages d'aquest sector obtenen una rendibilitat financera de l'1,6% a partir d'una rendibilitat econòmica del 3,1% i una aportació del palanquejament negativa, del -1,5%. Aquests resultats se sustenten a partir d'un marge del 6,5% i una rotació situada en 0,48. En relació al conjunt d'empreses catalanes del mateix sector els resultats són més pràcticament iguals.

Finalment, en relació a l'estructura de finançament de les empreses d'aquest sector, el 41,1% s'obté a partir del patrimoni net i el 58,9% a partir d'endeutament, del qual el 7,7% és a llarg termini i el 51,2% a curt termini. En relació a les empreses catalanes del mateix sector les empreses del Bages dels altres serveis a les empreses es financen amb una proporció més petita de capitals propis (-7,5 punts percentuals) i un endeutament més gran, sobretot a curt termini.

2.2.5. Sectors de concentració baixa

2.2.5.1. Primari

Aquesta branca està integrada per un total de 741 empreses que el 2015 ocupen 1.354 persones (el 2,6% del Bages) i generen 68 milions d'euros de VAB (el 2,5% de tota la comarca). En funció d'aquestes variables, aquestes empreses tenen una dimensió mitjana d'1,8 ocupats i generen, de mitjana, 91.000 euros, el que implica una productivitat per ocupat de 50.000 euros. En relació al conjunt de Catalunya, el pes de les empreses del Bages que desenvolupen aquesta activitat se situa en el 4,2% pel que fa al nombre d'empreses, el 3,1% de l'ocupació i el 3,7% del VAB. Aquestes dades indiquen que són empreses lleugerament més petites en relació al conjunt comarcal (39%), també si les comparem amb les del mateix sector pel conjunt de Catalunya (75%) i amb una productivitat per ocupat més gran (116%).

En relació a l'estructura productiva de les empreses del Bages d'aquest sector, els consums d'explotació representen el 74,2% dels ingressos, les altres despeses d'explotació el 12,5% i el 13,3% restant el VAB generat. Aquestes dades pràcticament difereixen sensiblement de les del conjunt d'empreses catalanes d'aquesta activitat en el sentit que se situen -7,4 punts percentuals per sota pel que fa a la generació de VAB, conseqüència d'un major pes dels consums d'explotació (8,6 punts percentuals) i d'un menor pes de les altres despeses d'explotació (-1,3%).

Pel que fa als resultats empresarials, les empreses del Bages d'aquest sector obtenen una rendibilitat financera del 4,2% a partir d'una rendibilitat econòmica del 2,9% i una contribució del palanquejament de l'1,3%. Aquests resultats se sustenten a partir d'un marge del 2,8% i una rotació situada en 1,02. En relació al conjunt d'empreses catalanes del mateix sector el marge és més petit (-3,3 punts percentuals de diferència) i la rotació sensiblement més alta. Amb tot el resultat és el d'una rendibilitat econòmica més petita (-2,0 punts percentuals de diferència) i una menor aportació del palanquejament (-1,4 punts percentuals).

Finalment, en relació l'estructura de finançament de les empreses d'aquest sector, el 52,8% s'obté a partir de fons propis i el 47,2% a partir d'endeutament, del qual el 19,5% és a llarg termini i el 27,7% a curt termini. En relació les empreses catalanes del mateix sector les empreses del Bages del primari es financen amb una proporció pràcticament igual entre endeutament i recursos propis.

2.2.5.2. Comerç i reparacions

Aquesta branca està integrada per un total de 2.705 empreses que el 2015 ocupen 11.194 persones (el 21,6% del Bages) i generen 564 milions d'euros de VAB (el 20,6% de tota la comarca). En funció d'aquestes variables, aquestes empreses tenen una dimensió mitjana de 4,1 ocupats i generen, de mitjana, 208.000 euros, el que implica una productivitat per ocupat de 50.357 euros. En relació al conjunt de Catalunya, el pes de les empreses del Bages que desenvolupen aquesta activitat se situa en el 2,3% pel que fa al nombre d'empreses, el 2,3% de l'ocupació i el 2,1% del VAB. Aquestes dades indiquen que són empreses relativament petites en relació al conjunt de la comarca (89%) i, pràcticament igual si les comparem amb les del mateix sector pel conjunt de Catalunya (101%) i amb una productivitat per ocupat una mica més petita (91%).

En relació a l'estructura productiva de les empreses del Bages d'aquest sector, els consums d'explotació representen el 71,7% dels ingressos, les altres despeses d'explotació l'11,5% i el 16,8% restant el VAB generat. Aquestes dades pràcticament no difereixen de les del conjunt d'empreses catalanes d'aquesta activitat en el sentit que se situen 0,9 punts percentuals per sobre pel que fa a la generació de VAB, conseqüència d'un menor pes més gran dels consums d'explotació (0,6 punts percentuals) i un pes més petit de les altres despeses d'explotació (-1,5 punts percentuals).

Pel que fa als resultats empresarials, les empreses del Bages d'aquest sector obtenen una rendibilitat financera del 8,7% a partir d'una rendibilitat econòmica del 4,6% i un palanquejament del 4,1%. Aquests resultats se sustenten a partir d'un marge del 2,9% i una rotació situada en 1,57. En relació al conjunt d'empreses catalanes del mateix sector el resultat final és menys positiu, conseqüència bàsicament, d'una marge menor (-0,7 punts percentuals de diferència).

Finalment, en relació a l'estructura de finançament de les empreses d'aquest sector, el 41,8% s'obté a partir de fons propis i el 58,2% a partir d'endeutament, del qual el 13,3% és a llarg termini i el 44,9% a curt termini. En relació les empreses catalanes del mateix sector les empreses del Bages del comerç i reparacions observen una estructura en el seu finançament similar, tot i que amb un major pes de l'endeutament a curt termini en detriment del que és a llarg termini.

2.2.5.3. Altres serveis a les persones

Aquesta branca està integrada per un total de 1.637 empreses que el 2015 ocupen 11.315 persones (el 21,9% del Bages) i generen 275 milions d'euros de VAB (el 10,0% de tota la comarca). En funció d'aquestes variables, aquestes empreses tenen una dimensió mitjana de 6,9 ocupats i generen, de mitjana, 168.000 euros, el que implica una productivitat per ocupat de 24.292 euros. En relació al conjunt de Catalunya, el pes de les empreses del Bages que desenvolupen aquesta activitat se situa en el 2,1% pel que fa al nombre d'empreses, el 2,1% de l'ocupació i el 0,9% del VAB. Aquestes dades indiquen que són empreses més grans en relació al conjunt comarcal (149%), pràcticament iguals si les comparem amb les del mateix sector pel conjunt de Catalunya (99%) i amb una productivitat per ocupat molt més petita (44%).

En relació a l'estructura productiva de les empreses del Bages d'aquest sector, els consums d'explotació representen el 35,7% dels ingressos, les altres despeses d'explotació el 22,7% i el 41,6% restant el VAB generat. Aquestes dades difereixen de les del conjunt d'empreses catalanes d'aquesta activitat en el sentit que se situen -0,4 punts percentuals per sota pel que fa a la generació de VAB, conseqüència d'un major pes dels consums d'explotació (2,0 punts percentuals) i d'un menor pes de les altres despeses d'explotació (-1,6 punt percentuals).

Pel que fa als resultats empresarials, les empreses del Bages d'aquest sector obtenen una rendibilitat financera del 9,4% a partir d'una rendibilitat econòmica del 5,4% i una contribució del palanquejament del 4,0%. Aquests resultats se sustenten a partir d'un marge del 5,6% i una rotació situada en 0,98. En relació al conjunt d'empreses catalanes del mateix sector el marge i la rotació són més petits, el que dona com a resultat una rendibilitat econòmica i financera més baixa (-2,6 punts percentuals).

Finalment, en relació l'estructura de finançament de les empreses d'aquest sector, el 42,5% es realitza a partir de fons propis i el 57,5% a partir d'endeutament, del qual el 28,2% és a llarg termini i el 29,3% a curt termini. En relació les empreses catalanes del mateix sector les empreses del Bages dels altres serveis a les persones es financen de forma similar, tot i que amb una proporció una mica més petita d'endeutament a curt termini.

3. Conclusions

Aquest estudi mostra l'evolució del sector privat de l'economia del Bages en el període 2011-2015. Les dades mostren que el 2015 es consolida la recuperació iniciada el 2014 a partir de l'increment del nombre d'empreses, de la seva ocupació i de la riquesa generada pel sector empresarial de la comarca. Aquesta dinàmica evoluciona de forma més positiva que l'observada al conjunt de Catalunya pel que fa a l'ocupació i a la generació de riquesa i no tant positiva pel que fa al nombre d'unitats empresarials. Tot i el bona progressió econòmica, encara s'està lluny de la situació observada abans de la crisi i s'entreveu com a debilitat el baix ritme de creació d'empreses. Amb tot, el 2015 destaca la variació positiva de la productivitat tenint en compte l'elevada creació d'ocupació que es registra.

L'evolució de l'IDE del Bages i de Catalunya per al període 2011-2015, evidencia una dinàmica similar en els dos àmbits geogràfics, tot i que amb un resultat final millor per al Bages que per al conjunt de Catalunya. Al Bages, la caiguda de l'IDE es produeix de forma més intensa entre 2012 i 2013 quan flexiona i repunta de forma més accelerada entre 2014 i 2015. En canvi, a Catalunya s'observa que entre 2012 i 2013, la caiguda no és tant accentuada, a un ritme més moderat i també s'observa que l'IDE repunta a 2014 i 2015, de forma menor que al Bages. Tot i els diferents ritmes de caiguda i creixement, el balanç del quinquenni és positiu al Bages i, no tant, a Catalunya. Aquest millor comportament al Bages és conseqüència d'un major creixement de la dimensió empresarial i una menor caiguda de la productivitat, malgrat la caiguda del nombre d'empreses. En relació als sectors d'activitat, s'observa que l'evolució és positiva en tots ells llevat de la construcció.

En fer l'anàlisi sectorial, es segueix constatant que poques unitats empresarials, amb un gran pes a la comarca, poden condicionar els resultats globals de la mateixa, en un sentit positiu, o bé, negatiu. Així, a l'analitzar la concentració de les unitats empresarials en els diferents sectors d'activitat els resultats mostren que aquesta és molt elevada en gairebé tots els subsectors industrials i en els serveis, els financers, d'asseguradores i lloguers.

Finalment, es manté la base sòlida, tot i que a la baixa, del teixit exportador en les activitats industrials, i continua la tendència a la reducció de l'endeutament de les empreses del Bages.

Tal i com vàrem fer en informes anteriors volem concloure l'estudi amb una ullada a quatre indicadors esmentats per a tots i cadascun dels sectors. D'una banda, el pes de cada sector en el conjunt de **l'ocupació comarcal**, sinònim de la seva rellevància dins el teixit productiu. D'altra banda, el grau de concentració, calculat com el pes del VAB de les cinc primeres empreses del sector. Una forta **concentració empresarial** unida al pes del sector en termes de llocs de treball impliquen un risc inherent de cara a possibles decisions de deslocalització o descens o tancament de l'activitat. També hem incorporat el **diferencial de rendibilitat financera** del sector respecte a la mitjana catalana. Una menor rendibilitat pot lògicament comprometre el futur de les empreses i de sectors sencers, tot i que aquests mals resultats en relació a la rendibilitat financera observen un impacte sever en aquest segon any de la crisi.

Finalment i atesa la situació conjuntural de restriccions en la liquiditat, també hem inclòs el **diferencial de capitalització** que indica l'exposició a l'obtenció de finançament aliè i pot indicar dificultats per les que estan travessant actualment alguns sectors. Aquest darrer factor, junt amb l'ocupació i la concentració i el diferencial de rendibilitat, configuren quatre indicadors simultanis de "**Vulnerabilitat Sectorial**", o, en altres paraules, la probabilitat de reestructuracions (per la baixa rendibilitat) i l'impacte que aquestes poden tenir sobre l'economia bagenca (per l'extrema concentració empresarial i el pes de l'ocupació del sector). La Taula següent resumeix els resultats dels tres indicadors per als sectors analitzats.

Indicadors de Vulnerabilitat Sectorial 2015

	Ocupació	Rati de	Diferencial de	
	(% total)	Concentració	rendibilitat	capitalització
Primari	2,6%	6,7	-3,3	-0,3
Energia, gas, aigua i reciclatge	0,6%	88,7	-7,4	23,9
Indústries extractives no energètiques	3,0%	46,9	42,8	1,6
Indústries químiques	1,5%	45,4	0,7	-4,5
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	8,0%	25,6	11,0	-1,7
Material de transport	5,1%	45,0	25,8	18,1
Indústria alimentària	5,1%	28,3	-7,8	9,0
Indústria tèxtil, cuir i confecció	3,4%	44,5	8,9	5,3
Indústria del paper i arts gràfiques	0,8%	35,1	1,0	-8,9
Cautxú, fusta i altres indústries	2,9%	47,1	-2,0	13,7
Construcció	6,2%	20,0	5,9	20,3
Comerç i reparacions	21,6%	3,9	-0,9	-1,6
Hoteleria i restauració	4,3%	20,1	-4,4	-28,5
Transport i comunicacions	3,2%	41,1	8,6	24,9
Serveis financers, asseguradores i lloguers	1,5%	78,8	10,9	20,2
Altres serveis a les empreses	8,4%	19,9	-0,2	-7,5
Altres serveis a les persones	21,9%	2,7	-2,6	1,2
Total / Mitjana	100,0%	27,9	5,4	8,2

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC.

4. Annex estadístic

4.1. Indicadors d'activitat per sectors

Taula 1

Síntesi de la posició competitiva de les empreses del Bages en el context de Catalunya per sectors d'activitat. 2015

Posició relativa del sector en relació amb el conjunt de la comarca

	Estructura			Dimensió		Competitivitat	
	Emp.	Ocu.	VAB.	Gra (I)	Gra (II)	Prod	CLU
Sectors concentració extrema (> 50%)							
Energia, gas, aigua i reciclatge	14	17	16	17	17	16	17
Serveis financers, asseguradores i lloguers	7	15	11	16	15	5	2
Sectors concentració molt elevada (40% - 50%)							
Cautxú, fusta i altres indústries	10	12	12	8	8	9	11
Indústries extractives no energètiques	15	11	2	1	1	1	3
Indústries químiques	17	14	15	15	16	13	14
Material de transport	16	6	5	4	3	4	5
Indústria tèxtil, cuir i confecció	11	9	10	2	2	6	4
Transport i comunicacions	8	10	6	14	4	2	1
Sectors concentració elevada (25% -40%)							
Indústria del paper i arts gràfiques	13	16	17	11	12	15	10
Indústria alimentària	12	7	8	3	9	14	16
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	9	4	4	9	7	7	8
Sectors concentració mitjana (10% - 25%)							
Hoteleria i restauració	5	8	14	12	13	12	15
Construcció	3	5	9	7	10	11	6
Altres serveis a les empreses	4	3	7	13	11	10	9
Sectors concentració baixa (< 10%)							
Primari	6	13	13	10	6	3	7
Comerç i reparacions	1	2	1	5	5	8	12
Altres serveis a les persones	2	1	3	6	14	17	13

Emp.: Pes de les empreses del sector sobre el total d'empreses del Bages.

Ocu.: Pes dels ocupats del sector sobre el total d'ocupats del sector privat del Bages

VAB: Pes del VAB del sector sobre el total del VAB del sector privat Bages.

Gra (I): Dimensió en termes d'ocupat per empresa del Bages en relació amb el conjunt de Catalunya.

Gra (II): Dimensió en termes de VAB per empresa del Bages en relació amb el conjunt de Catalunya.

Prod: Productivitat per ocupat del Bages en relació amb la mitjana catalana

CLU: Costos laborals Unitaris en relació amb la mitjana Catalana.

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC.

Taula 2

Estructura sectorial del teixit empresarial del Bages. 2015

Nombre d'empreses, estructura sectorial en % de cada branca sobre el total de la comarca i % sobre Catalunya

	Empreses	Estructura Sectorial	Pes sobre Catalunya
Primari	741	6,7%	4,2%
Indústria	1.412	12,7%	3,8%
Energia, gas, aigua i reciclatge	55	0,5%	2,6%
Indústries extractives no energètiques	50	0,4%	4,0%
Indústries químiques	43	0,4%	3,0%
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	569	5,1%	4,2%
Material de transport	43	0,4%	5,4%
Indústria alimentària	153	1,4%	3,5%
Indústria tèxtil, cuir i confecció	197	1,8%	4,6%
Indústria del paper i arts gràfiques	70	0,6%	2,1%
Cautxú, fusta i altres indústries	233	2,1%	4,0%
Construcció	1.344	12,1%	2,3%
Serveis	7.634	68,6%	2,0%
Comerç i reparacions	2.705	24,3%	2,3%
Hoteleria i restauració	768	6,9%	2,0%
Transport i comunicacions	625	5,6%	2,0%
Serveis financers, asseguradores i lloguers	633	5,7%	1,6%
Altres serveis a les empreses	1.266	11,4%	1,6%
Altres serveis a les persones	1.637	14,7%	2,1%
Total	11.131	100,0%	2,2%

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC.

Taula 3

Distribució sectorial de l'ocupació del teixit empresarial del Bages. 2015

Nombre d'ocupats, estructura sectorial en % de cada branca sobre el total de la comarca i % sobre Catalunya

	Ocupats	Estructura Sectorial	Pes sobre Catalunya
Primari	1.354	2,6%	3,1%
Indústria	15.652	30,3%	3,8%
Energia, gas, aigua i reciclatge	294	0,6%	0,9%
Indústries extractives no energètiques	1.528	3,0%	12,7%
Indústries químiques	792	1,5%	1,4%
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	4.145	8,0%	3,9%
Material de transport	2.634	5,1%	5,7%
Indústria alimentària	2.627	5,1%	3,8%
Indústria tèxtil, cuir i confecció	1.737	3,4%	5,9%
Indústria del paper i arts gràfiques	403	0,8%	1,5%
Cautxú, fusta i altres indústries	1.491	2,9%	3,8%
Construcció	3.227	6,2%	2,3%
Serveis	31.506	60,9%	1,7%
Comerç i reparacions	11.194	21,6%	2,3%
Hoteleria i restauració	2.209	4,3%	1,3%
Transport i comunicacions	1.668	3,2%	1,1%
Serveis financers, asseguradores i lloguers	792	1,5%	0,6%
Altres serveis a les empreses	4.328	8,4%	1,0%
Altres serveis a les persones	11.315	21,9%	2,1%
Total	51.739	100,0%	2,1%

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC.

Taula 4

Estructura sectorial del Valor Afegit Brut empresarial del Bages. 2015

VAB cf en milions d'euros del 2015 , estructura sectorial en % de cada branca sobre el total de la comarca i % sobre Catalunya

	VAB cf	Estructura Sectorial	Pes sobre Catalunya
Primari	68	2,5%	3,7%
Indústria	1.191	43,5%	3,4%
Energia, gas, aigua i reciclatge	21	0,8%	0,4%
Indústries extractives no energètiques	276	10,1%	30,0%
Indústries químiques	65	2,4%	1,0%
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	257	9,4%	3,6%
Material de transport	252	9,2%	6,3%
Indústria alimentària	135	4,9%	2,6%
Indústria tèxtil, cuir i confecció	87	3,2%	5,6%
Indústria del paper i arts gràfiques	18	0,6%	1,0%
Cautxú, fusta i altres indústries	80	2,9%	3,1%
Construcció	106	3,9%	1,6%
Serveis	1.376	50,2%	1,2%
Comerç i reparacions	564	20,6%	2,1%
Hoteleria i restauració	65	2,4%	0,9%
Transport i comunicacions	215	7,9%	1,9%
Serveis financers, asseguradores i lloguers	84	3,1%	0,6%
Altres serveis a les empreses	172	6,3%	0,8%
Altres serveis a les persones	275	10,0%	0,9%
Total	2.740	100,0%	1,8%

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC.

Taula 5

Dimensió del teixit empresarial del Bages per branques productives (I). 2015

Mitjana d'ocupats per empresa, Índex dimensió mitjana Bages = 100 i Índex dimensió mitjana sector a Catalunya = 100

	Ocupats per empresa	Bages = 100	Catalunya = 100
Primari	1,83	39,3	75,3
Indústria	11,08	238,4	97,5
Energia, gas, aigua i reciclatge	5,33	114,7	34,0
Indústries extractives no energètiques	30,71	660,7	314,9
Indústries químiques	18,49	397,9	47,3
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	7,29	156,8	93,1
Material de transport	61,28	1.318,5	104,7
Indústria alimentària	17,17	369,5	108,0
Indústria tèxtil, cuir i confecció	8,84	190,1	127,2
Indústria del paper i arts gràfiques	5,75	123,6	70,6
Cautxú, fusta i altres indústries	6,40	137,6	94,7
Construcció	2,40	51,6	98,6
Serveis	4,13	88,8	83,5
Comerç i reparacions	4,14	89,0	101,3
Hoteleria i restauració	2,88	61,9	62,7
Transport i comunicacions	2,67	57,4	57,1
Serveis financers, asseguradores i lloguers	1,25	26,9	41,8
Altres serveis a les empreses	3,42	73,6	61,8
Altres serveis a les persones	6,91	148,7	99,2
Total	4,65	100,0	92,4

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC.

Taula 6:

Dimensió del teixit empresarial del Bages per branques productives (II). 2015

VAB cf per empresa en milers d'euros del 2015, Índex dimensió mitjana Bages = 100 i Índex dimensió mitjana sector a Catalunya = 100

	VAB cf per empresa	Bages = 100	Catalunya = 100
Primari	91,42	37,1	87,5
Indústria	843,41	342,6	88,8
Energia, gas, aigua i reciclatge	378,14	153,6	15,4
Indústries extractives no energètiques	5.551,73	2.255,2	744,4
Indústries químiques	1.506,93	612,1	32,9
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	452,48	183,8	85,7
Material de transport	5.858,67	2.379,9	115,3
Indústria alimentària	880,31	357,6	74,8
Indústria tèxtil, cuir i confecció	444,89	180,7	121,1
Indústria del paper i arts gràfiques	251,79	102,3	44,8
Cautxú, fusta i altres indústries	345,16	140,2	77,5
Construcció	78,67	32,0	71,4
Serveis	180,20	73,2	62,9
Comerç i reparacions	208,39	84,6	92,4
Hoteleria i restauració	85,10	34,6	44,0
Transport i comunicacions	344,53	140,0	93,0
Serveis financers, asseguradores i lloguers	133,33	54,2	39,9
Altres serveis a les empreses	135,74	55,1	50,4
Altres serveis a les persones	167,94	68,2	43,5
Total	246,17	100,0	79,9

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC.

Taula 7

Productivitat del teixit empresarial del Bages per branques productives. 2015

Euros per ocupat, Índex productivitat mitjana Bages = 100 i Índex productivitat mitjana sector a Catalunya = 100

	Productivitat	Bages = 100	Catalunya = 100
Primari	49.999	94,4	116,2
Indústria	76.103	143,7	91,1
Energia, gas, aigua i reciclatge	70.950	134,0	45,3
Indústries extractives no energètiques	180.792	341,4	236,4
Indústries químiques	81.489	153,9	69,7
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	62.098	117,2	92,1
Material de transport	95.599	180,5	110,2
Indústria alimentària	51.262	96,8	69,2
Indústria tèxtil, cuir i confecció	50.343	95,1	95,2
Indústria del paper i arts gràfiques	43.821	82,7	63,4
Cautxú, fusta i altres indústries	53.948	101,9	81,9
Construcció	32.775	61,9	72,4
Serveis	43.662	82,4	75,3
Comerç i reparacions	50.357	95,1	91,3
Hoteleria i restauració	29.579	55,8	70,2
Transport i comunicacions	129.124	243,8	162,8
Serveis financers, asseguradores i lloguers	106.625	201,3	95,4
Altres serveis a les empreses	39.704	75,0	81,5
Altres serveis a les persones	24.292	45,9	43,9
Total	52.963	100,0	86,4

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC.

Taula 8

CLU de les empreses del Bages per branques productives. 2015

Despeses de personal per assalariat / Productivitat per ocupat, en percentatge

	CLU	Bages = 100	Catalunya = 100
Primari	54,9	89,2	96,3
Indústria	63,6	103,3	106,2
Energia, gas, aigua i reciclatge	57,0	92,6	152,2
Indústries extractives no energètiques	44,0	71,4	58,9
Indústries químiques	62,0	100,7	107,6
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	73,0	118,6	98,0
Material de transport	61,5	100,0	85,2
Indústria alimentària	74,7	121,4	123,3
Indústria tèxtil, cuir i confecció	59,7	97,0	82,0
Indústria del paper i arts gràfiques	72,9	118,4	102,9
Cautxú, fusta i altres indústries	70,9	115,1	103,7
Construcció	81,0	131,5	85,6
Serveis	56,1	91,1	77,6
Comerç i reparacions	76,9	124,8	105,9
Hoteleria i restauració	86,3	140,2	118,2
Transport i comunicacions	20,1	32,6	26,7
Serveis financers, asseguradores i lloguers	17,6	28,6	52,1
Altres serveis a les empreses	87,0	141,3	99,8
Altres serveis a les persones	80,0	130,0	106,3
Total	61,6	100,0	90,1

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC.

Taula 9

Ratis de creació de valor de l'empresa bagenca per branques d'activitat. 2015

Dades en percentatges sobre els ingressos d'explotació i punts percentuals de diferencial amb Catalunya

Branca d'activitat	% sobre ingressos explotació ¹			Diferencial amb Catalunya		
	C.exp	Al.des.	VABcf	C.exp	Al.des.	VABcf
Primari	74,2%	12,5%	13,3%	8,6	-1,3	-7,4
Indústria	55,0%	18,8%	26,2%	-5,6	1,9	3,7
Energia, gas, aigua i reciclatge	34,7%	24,2%	41,1%	-28,8	12,4	16,4
Indústries extractives no energètiques	18,7%	41,9%	39,4%	-22,2	10,4	11,8
Indústries químiques	61,3%	14,8%	23,9%	8,3	-7,1	-1,2
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	54,9%	15,6%	29,4%	-4,6	1,0	3,6
Material de transport	56,8%	19,7%	23,5%	-13,1	4,2	8,9
Indústria alimentària	74,0%	11,7%	14,3%	10,4	-7,2	-3,2
Indústria tèxtil, cuir i confecció	59,7%	15,4%	24,8%	0,0	-0,4	0,4
Indústria del paper i arts gràfiques	48,8%	17,8%	33,4%	-7,7	-1,9	9,6
Cautxú, fusta i altres indústries	51,5%	16,0%	32,5%	-3,5	-1,0	4,5
Construcció	54,2%	14,0%	31,8%	-4,9	-2,2	7,1
Serveis	54,0%	14,5%	31,5%	-1,1	-4,3	5,4
Comerç i reparacions	71,7%	11,5%	16,8%	0,6	-1,5	0,9
Hoteleria i restauració	36,0%	23,4%	40,5%	8,6	-3,0	-5,7
Transport i comunicacions	25,4%	14,4%	60,2%	-19,2	-12,6	31,8
Serveis financers, asseguradores i lloguers	5,7%	19,7%	74,6%	-46,2	1,2	45,0
Altres serveis a les empreses	24,2%	23,0%	52,8%	2,2	-7,6	5,4
Altres serveis a les persones	35,7%	22,7%	41,6%	2,0	-1,6	-0,4
Total	54,8%	16,9%	28,3%	-2,9	-0,9	3,8

1. Ingressos d'explotació = C.exp + Al des. + VABcf

C.exp: Consums d'explotació; Al des.:Altres despeses d'Explotació; VABcf: Valor Afegit Brut a cost de factors

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC.

Taula 10

Ratis de rendibilitat de l'empresa bagenca per branques d'activitat. 2015

R financera: Resultat Abans d'Impostos / patrimoni Net; Palanquejament: R financera – R econòmica; R econòmica: (RAI + despeses financeres) / Actiu; Marge: (RAI + Despeses financeres) / Ingressos d'explotació en percentatge. Rotació: Ingressos d'explotació / Actiu. Punts percentuals de diferencial amb Catalunya

	R. Financera	Palanquejament	R.Econòmica	Marge	Rotació
Primari	4,2%	1,3%	2,9%	2,8%	1,02
Indústria	12,3%	5,1%	7,2%	7,2%	1,01
Energia, gas, aigua i reciclatge	3,5%	0,6%	2,9%	6,0%	0,48
Indústries extractives no energètiques	11,4%	3,6%	7,8%	16,0%	0,49
Indústries químiques	13,9%	6,1%	7,8%	6,0%	1,30
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	11,0%	5,1%	5,8%	7,2%	0,81
Material de transport	30,4%	17,3%	13,1%	7,1%	1,84
Indústria alimentària	4,0%	1,0%	3,0%	1,7%	1,78
Indústria tèxtil, cuir i confecció	19,2%	7,8%	11,4%	8,6%	1,32
Indústria del paper i arts gràfiques	6,5%	3,1%	3,5%	3,9%	0,89
Cautxú, fusta i altres indústries	9,1%	2,4%	6,7%	7,3%	0,92
Construcció	1,0%	-0,3%	1,3%	3,4%	0,38
Serveis	10,9%	3,6%	7,3%	12,2%	0,60
Comerç i reparacions	8,7%	4,1%	4,6%	2,9%	1,57
Hoteleria i restauració	3,7%	1,8%	1,9%	1,5%	1,27
Transport i comunicacions	11,9%	2,9%	9,0%	46,2%	0,19
Serveis financers, asseguradores i lloguers	13,6%	3,5%	10,1%	56,0%	0,18
Altres serveis a les empreses	1,6%	-1,5%	3,1%	6,5%	0,48
Altres serveis a les persones	9,4%	4,0%	5,4%	5,6%	0,98
Total	10,5%	3,9%	6,6%	8,8%	0,76

Diferencial amb Catalunya en punts percentuals (Bages - Catalunya), llevat de la rotació, en valor

Primari	-3,3	-1,4	-2,0	-3,0	0,19
Indústria	4,6	1,8	2,8	2,4	0,07
Energia, gas, aigua i reciclatge	-7,4	-4,8	-2,5	-3,5	-0,09
Indústries extractives no energètiques	42,8	17,1	25,6	51,9	-0,01
Indústries químiques	0,7	1,0	-0,3	-2,7	0,37
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	11,0	6,6	4,4	5,9	-0,28
Material de transport	25,8	14,9	10,9	5,9	0,04
Indústria alimentària	-7,8	-4,8	-3,1	-3,2	0,55
Indústria tèxtil, cuir i confecció	8,9	3,6	5,2	3,6	0,09
Indústria del paper i arts gràfiques	1,0	1,8	-0,8	-0,1	-0,18
Cautxú, fusta i altres indústries	-2,0	-1,8	-0,2	1,7	-0,30
Construcció	5,9	4,8	1,2	3,0	0,01
Serveis	6,3	2,5	3,8	6,2	0,01
Comerç i reparacions	-0,9	-0,4	-0,4	-0,7	0,16
Hoteleria i restauració	-4,4	-1,4	-3,0	-6,1	0,62
Transport i comunicacions	8,6	2,1	6,6	43,3	-0,64
Serveis financers, asseguradores i lloguers	10,9	3,6	7,2	34,0	0,05
Altres serveis a les empreses	-0,2	-0,8	0,6	1,4	0,00
Altres serveis a les persones	-2,6	-1,1	-1,5	-1,2	-0,05
Total	5,4	2,4	3,1	3,5	0,08

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC.

Taula 11

Ratis de capacitat d'endeutament de l'empresa bagenca per branques d'activitat. 2015

Dades en percentatges sobre el passiu i punts percentuals de diferencial amb Catalunya

	Patrimoni net	Endeutament	Deute ll/t	Deute c/t
	Passiu	Passiu	Passiu	Passiu
Primari	52,8%	47,2%	19,5%	27,7%
Indústria	50,5%	49,5%	13,5%	36,0%
Energia, gas, aigua i reciclatge	60,1%	39,9%	24,3%	15,6%
Indústries extractives no energètiques	61,4%	38,6%	13,0%	25,6%
Indústries químiques	52,3%	47,7%	12,3%	35,4%
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	38,4%	61,6%	15,3%	46,2%
Material de transport	40,4%	59,6%	9,1%	50,5%
Indústria alimentària	52,7%	47,3%	14,2%	33,1%
Indústria tèxtil, cuir i confecció	55,6%	44,4%	8,8%	35,7%
Indústria del paper i arts gràfiques	34,8%	65,2%	34,3%	30,9%
Cautxú, fusta i altres indústries	67,2%	32,8%	9,8%	23,0%
Construcció	47,1%	52,9%	31,3%	21,6%
Serveis	55,2%	44,8%	22,7%	22,1%
Comerç i reparacions	41,8%	58,2%	13,3%	44,9%
Hoteleria i restauració	15,9%	84,1%	50,3%	33,8%
Transport i comunicacions	59,8%	40,2%	35,8%	4,5%
Serveis financers, asseguradores i lloguers	70,6%	29,4%	21,7%	7,6%
Altres serveis a les empreses	41,1%	58,9%	7,7%	51,2%
Altres serveis a les persones	42,5%	57,5%	28,2%	29,3%
Total	52,3%	47,7%	19,6%	28,1%

Diferencial amb Catalunya en punts percentuals (Bages - Catalunya)

Primari	-0,3	0,3	0,3	0,1
Indústria	7,9	-7,9	-14,0	6,1
Energia, gas, aigua i reciclatge	23,9	-23,9	-22,6	-1,3
Indústries extractives no energètiques	1,6	-1,6	-7,1	5,5
Indústries químiques	-4,5	4,5	-3,2	7,7
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	-1,7	1,7	-4,5	6,3
Material de transport	18,1	-18,1	-6,3	-11,8
Indústria alimentària	9,0	-9,0	-2,2	-6,8
Indústria tèxtil, cuir i confecció	5,3	-5,3	-2,3	-3,0
Indústria del paper i arts gràfiques	-8,9	8,9	9,8	-0,8
Cautxú, fusta i altres indústries	13,7	-13,7	-5,0	-8,8
Construcció	20,3	-20,3	0,2	-20,5
Serveis	8,4	-8,4	-4,4	-4,0
Comerç i reparacions	-1,6	1,6	-2,1	3,7
Hoteleria i restauració	-28,5	28,5	15,8	12,7
Transport i comunicacions	24,9	-24,9	2,3	-27,2
Serveis financers, asseguradores i lloguers	20,2	-20,2	-9,1	-11,1
Altres serveis a les empreses	-7,5	7,5	-21,1	28,6
Altres serveis a les persones	1,2	-1,2	2,4	-3,5
Total	8,2	-8,2	-7,9	-0,3

Font: Departament de polítiques sectorials de PIMEC.

5. METODOLOGIA

Índex de Dinamisme Empresarial (IDE)

L'IDE tracta de mesurar l'evolució de l'activitat econòmica del conjunt d'empreses que operen en un territori en termes de Valor Afegit Brut. El valor afegit brut (VAB) és una variable clau per mesurar la capacitat d'una empresa per generar recursos i el principal indicador de síntesi del dinamisme empresarial. El VAB es mesura com la diferència entre els ingressos d'explotació i els consums d'explotació i les altres despeses d'explotació i s'obté, a cost de factors, a partir de les dades del compte de resultats de les empreses. Ens indica quina part dels ingressos d'explotació han generat valor (renda salarial o excedent empresarial), és a dir, queden a l'empresa un cop s'han cobert les despeses més directament vinculades a les vendes, matèries primeres, mercaderies, diferents proveïments i, altres despeses no tan directament vinculades al nivell de vendes però necessàries per realitzar-les (altres despeses de l'explotació com manteniment, costos d'auditories, publicitat o taxes i tributs).

L'Índex de Dinamisme Empresarial sintetitza l'evolució del valor afegit brut VAB mitjançant tres components fonamentals que es calculen a través del diferencial amb la mitjana catalana de tres indicadors homogenis per Catalunya i el Bages:

- A) Nombre d'empreses
- B) Nombre de persones ocupades per empresa
- C) Productivitat per ocupat

Conceptualment l'Índex de Dinamisme Empresarial es pot expressar mitjançant la següent equació

$$IDE_{it} = \sum_d IDE_{dit}$$

on

$$IDE_{dit} = \sum_s IDE_{dsit}^e \times \sum_s IDE_{dsit}^g \times \sum_s IDE_{dsit}^p$$

Superíndexs

e: Empreses

g: Grandària

p: Productivitat

Subíndexs

d: tipologia d'empresa

s: sector (vegeu taula)

i: territori (Catalunya i Bages)

t: exercici període 2005- 2009 (2005=100)

Desagregació sectorial

<i>SECTORS D'ACTIVITAT IDE</i>	<i>Codi CCAE-09 (2dígits)</i>
Sector primari (agrari, ramader i forestal)	01, 02 i 03
Energia, gas, aigua i reciclatge	05, 06, 19, 35, 36, 37,38 i 39
Indústries extractives no energètiques	07, 08, 09 i 23
Indústries químiques	20 i 21
Metal·lúrgia, maquinària i material elèctric	24, 25, 26, 27, 28 i 33
Material de transport	29 i 30
Indústria alimentària	10, 11 i 12
Indústria tèxtil, cuir i confecció	13, 14 i 15
Indústria del paper i arts gràfiques	17 i 18
Cautxú, fusta i altres indústries	16, 22, 31 i 32
Construcció	41, 42 i 43
Comerç i reparacions	45, 46, 47 i 95
Hoteleria i restauració	55 i 56
Transport i comunicacions	49, 50, 51, 52, 53, 60 i 61
Serveis financers, assegurances i lloguers	64, 65, 66, 68 i 77
Altres serveis a les empreses	58, 62, 63, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 78, 80, 81 i 82
Altres serveis a les persones	59, 75, 79, 85, 86, 87, 88, 90, 91, 92, 93 i 96

Font: Departament d'economia i empresa de PIMEC

Ratis econòmics i financers

Rendibilitat financera a partir del resultat net total (RNT):	$\left(\frac{\text{Resultat de l'exercici}}{\text{Patrimoni net}} \right)$
Rendibilitat econòmica (o rendibilitat de l'actiu):	$\left(\frac{\text{Resultat abans d'impostos} + \text{Despeses financeres}}{\text{Actiu}} \right)$
Palanquejament net:	$\left(\text{Rendibilitat financera (RAI)} - \text{Rendibilitat econòmica} \right)$
Rendibilitat econòmica (o rendibilitat de l'actiu):	$\left(\text{Marge} \times \text{Rotació} \right)$
Marge:	$\left(\frac{\text{Resultat abans d'impostos} + \text{Despeses financeres}}{\text{Ingressos d'exploació}} \right)$
Rotació:	$\left(\frac{\text{Ingressos d'exploació}}{\text{Actiu}} \right)$
Valor afegit brut al cost de factors:	$\left(\text{Ingressos d'exploació} - \text{Consums d'exploació} - \text{Altres despeses d'exploació} \right)$
Fons de maniobra:	$\left(\frac{\text{Patrimoni nets} + \text{Passiu no corrent}}{\text{Actiu no corrent}} \right)$
Liquiditat:	$\left(\frac{\text{Actiu corrent}}{\text{Passiu corrent}} \right)$